

Názov ŠVP	Štátny vzdelávací program pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia – variant A
Názov ŠkVP	Kľúč k ceste poznania
Stupeň vzdelania	ISCED 1 (primárne vzdelanie)
Dĺžka štúdia	deväť ročníkov s možnosťou zriadenia prípravného ročníka
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský
Druh školy	štátna
Dátum platnosti	od 01.09.2017
Miesto vydania	Špeciálna základná škola, Třebíčska 16, Humenné

PaedDr.Olekšáková Helena
riaditeľka školy

Telefónne číslo: 057/7722873
E -mail: spec_zs_he@stonline.sk

Školský učebný plán
Školské učebné osnovy

Predkladateľ

Názov školy : Špeciálna základná škola, Třebíčska 16, Humenné

Adresa: Třebíčska 16, 066 01 Humenné

IČO: 17070490

Riaditeľka školy: PaedDr. Olekšáková Helena

Zástupkyňa riaditeľky školy: PaedDr. Bicáková Iveta

Kontakty: 057/7722873

e -mail: spec_zs_he@stonline.sk

Zriadovateľ

Názov: Okresný úrad Prešov

Adresa: Ul. Tarasa Ševčenka 11, 080 01 Prešov

Kontakt: 051/7462747

Rámcový učebný plán pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia - variant A

Vzdelávacia oblasť	Vyučovací predmet	Príp	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	Spolu
Jazyk a komunikácia	slovenský jazyk a literatúra		8+1	8+1	8+1	7+1	6+1	6	5	5	5	58 +5
	rozvíjanie komunikačnej schopnosti	7	2	2	2							7 + 6
	rozvíjanie grafomotorických zručností	2										2
Matematika a práca s informáciami	matematika	3	4	4	4	4	4	4	4+1	4+1	4+1	39 + 3
	informatika						1	1	1	1	1	5
Človek a príroda	vecné učenie	1	1	1	1							4
	fyzika								1	1	1	3
	chémia										1	1
	biológia								1	1	1	3
Človek a spoločnosť	vlastiveda					2	2	3				7
	dejepis								1	1	1	3
	geografia								1	1	1	3
	občianska náuka								1	1	1	3
Človek a hodnoty	etická /náboženská výchova						1	1	1	1	1	5
Človek a svet	pracovné vyučovanie	1	1	2	3	4+1	4+1	4+1	4+1	4+1	4+1	31+6
Umenie a kultúra	hudobná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10
	výtvarná výchova	1+1	1	1	1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	10 + 7
Zdravie a pohyb	telesná a športová výchova	2+1	2+1	2+1	2+1	2+1	2+1	2+1	2+1	2+1	2+1	20 + 10
Základ		18	18	19	20	21	22	23	24	24	25	214
Voliteľné (disponibilné) hodiny		2	4	4	4	4	4	3	4	4	4	37
Spolu:		20	22	23	24	25	26	26	28	28	29	251

Poznámky:

- Vyučovacia hodina má 45 minút.

Školský učebný plán vzdelávacieho variantu A – 3. ročník

Vzdelávacia oblasť	Predmet	Počet hodín v 3. ročníku		
		Povinné hodiny	Voliteľné hodiny	Povinné + voliteľné hodiny
Jazyk a komunikácia	slovenský jazyk a literatúra	8	1	9
	rozvíjanie komunikačnej schopnosti		2	2
	rozvíjanie grafomotorických zručností			
Matematika a práca s informáciami	matematika	4		4
	informatika			
Človek a príroda	vecné učenie	1		1
	fyzika			
	chémia			
	biológia			
Človek a spoločnosť	vlastiveda			
	dejepis			
	geografia			
	občianska náuka			
Človek a hodnoty	etická výchova/ náboženská výchova			
Človek a svet práce	pracovné vyučovanie	3		3
Umenie a kultúra	hudobná výchova	1		1
	výtvarná výchova	1		1
Zdravie a pohyb	telesná a športová výchova	2	1	3
Spolu		20	4	24

Rozsah výučby jednotlivých predmetov a ich zložiek v 3. ročníku vzdelávacieho variantu A

Názov predmetu / názvy zložiek predmetu	Týždenný rozsah výučby	Ročný rozsah výučby
Slovenský jazyk	9	297
Rozvíjanie komunikačnej schopnosti	2	66
Matematika	4	132
Vecné učenie	1	33
Pracovné vyučovanie	3	99
Hudobná výchova	1	33
Výtvarná výchova	1	33
Telesná a športová výchova	3	99
Spolu	24	792

Obsah primárneho vzdelávania pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia je rozdelený do vzdelávacích oblastí, ktoré vychádzajú z obsahu vzdelávania a z kľúčových kompetencií.

NÁVRH TEMATICKÝCH OKRUHOV VOLITEĽNÝCH PREDMETOV

Pri tvorbe školského vzdelávacieho programu sme brali do úvahy regionálnu polohu našej školy, zloženie žiakov triedy, ich stupeň postihnutia, prostredie z ktorého prichádzajú ako aj materiálo-technické vybavenie školy. Preto sme povinnú časť Štátneho vzdelávacieho programu doplnili nasledovne:

3. ročník

Slovenský jazyk a literatúra – 1 hod. týždenne

Vyučovanie slovenského jazyka a literatúry žiakov je základom celého vzdelávania a výchovy. Zvládnutie výchovno-vzdelávacích úloh slovenského jazyka a literatúry je predpokladom na splnenie úloh ďalších vyučovacích predmetov. Slovenský jazyk a literatúru sme rozšírili o zložku jazyková komunikácia na opakovanie a upevňovanie učiva.

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti -2 hod. týždenne

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti sa prelína každým predmetom výchovy a vzdelávania, rozširuje funkčnú komunikáciu v kategóriách: žiadanie osobných potrieb, reakcie na

správanie iných ľudí, komentovanie, žiadanie informácií, vyjadrovanie pocitov, vyjadrovanie prosociálnych postojov. Doplnenie školského vzdelávacieho programu o predmet rozvíjanie komunikačnej schopnosti je zaradené najmä z dôvodu odstránenia či zmiernenia možného narušenia komunikačnej schopnosti vplyvom rôznych faktorov a eliminovania edukačných nedostatkov, ktoré z neho vyplývajú.

Rekreačná telesná výchova - 1 hod. týždenne

Zdravie a príroda sú atribúty, ktorých spojenie ponúka rekreačná telesná výchova svojou rôznorodosťou možností realizácie telovýchovných aktivít a relaxácie. Preto sme sa v rámci telesnej a športovej výchovy rozhodli rozšíriť tento predmet. Žiaci formou vychádzky spoznávajú bezprostredné i širšie okolie školy, navštevujú telovýchovné zariadenia v meste, rozširujú si vedomosti a praktické zručnosti z dopravnej výchovy, prvej pomoci a turistiky.

Učebné osnovy

3. ročník

Slovenský jazyk a literatúra

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovanie slovenského jazyka a literatúry žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia je základom celého vzdelávania a výchovy. Zvládnutie výchovno-vzdelávacích úloh slovenského jazyka a literatúry je predpokladom na splnenie úloh ďalších vyučovacích predmetov.

Cieľom vyučovania slovenského jazyka a literatúry je naučiť žiakov jednoducho a zrozumiteľne sa vyjadrovať ústnou a písomnou formou spisovného jazyka, utvoriť u všetkých žiakov návyk správneho hlasného čítania, naučiť ich rozumieť prečítanému textu, z väčšiny žiakov vychovať čitateľov a poslucháčov s kladným vzťahom k literatúre.

Slovenský jazyk a literatúra spája v sebe niekoľko oblastí, ktoré sa navzájom prelínajú a špecifickým spôsobom prispievajú k plneniu cieľov výchovy: rozvíjajú zmyslovú, emocionálnu, vôľovú a rozumovú stránku osobnosti dieťaťa, spoluutvárajú charakter žiaka a spolu s ostatnými predmetmi posilňujú výchovu k vlastenectvu.

CIELE

- vytvárať zručnosť členiť krátke jazykové prejavy na vety a vety rozkladať na slová,
- osvojiť si ostatné písmená abecedy,
- obohacovať slovnú zásobu žiakov a viesť ich k voľbe vhodného pomenovania.

OBSAH

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

Písanie

Zdokonaľovanie rukopisu žiakov a nacvičovanie ostatných, dosiaľ nepreberaných písmen malej a veľkej abecedy.

Písanie krátkych známych slov, ktoré sa píšu tak, ako sa vyslovujú.

Nacvičovanie ostatných písmen malej a veľkej abecedy v poradí podľa postupu v čítaní. Odpisovanie, prepisovanie a diktát krátkych známych slov.

Písanie prvého slova vo vete s veľkým začiatočným písmenom, písanie vlastného mena osôb s veľkým začiatočným písmenom.

Odpisovanie písaného písma.

Prepisovanie tlačeneho textu.

Písanie slov a viet podľa diktátu.

KOMUNIKÁCIA A SLOH

Ústny prejav

Nácvik vyjadrovania osobných a spoločenských skúseností v krátkych hovorených prejavoch.

Vytváranie zručnosti členiť krátke jazykové prejavy na vety a vety rozkladať na slová.

Obohacovanie a spresňovanie slovnej zásoby žiakov.

ČÍTANIE A LITERATÚRA

Technika čítania

Poznávanie a nácvik ostatných písmen abecedy f, F, g, G, ä, ch, Ch, dz, Dz, dž, Dž, w, W, x, q, dvojhlasok ia, ie, iu, ô a slabikotvorného r, l, ř, Í.

Čítanie písanej abecedy.

Spolu s poznávaním nových slabík vytváranie zručnosti žiakov plynule čítať skôr prebrané slabiky v slovách.

Vytváranie zručnosti žiakov čítať s porozumením, plynule po celých slovách a hovorových taktoch jednoduché vety krátkych textov.

Slovné odpovede na otázky z obsahu čítaného textu.

Literárna výchova

Prebúdzanie záujmu o detskú literatúru. Spoločné čítanie z čítanky, predčítanie z detských kníh a časopisov, vedenie žiakov k pokusu o samostatné čítanie vo voľnom čase.

Prostredníctvom literatúry vyvolávame v žiakoch pocity radosti a emocionálny vzťah ku skutočnosti, v ktorej žijú, k prírode, k domovu, k rodnému kraju, k vlasti.

Poézia od detských autorov (napr. M. Ďuríčková, K. Bendová, D. Hevier, E. Podjavorinská, V. Reisel).

Rozprávky (napr. M. Ďuríčková, J. Pavlovič, B. Němcová).

PROCES

Pokračujeme vo výcviku vyjadrovania osobných a spoločenských skúseností v krátkych hovorených prejavoch. Postupne nacvičujeme čítanie niektorých slov rôzneho slabikového zloženia ako celkov viazaným slabikovaním.

Pri písaní v potrebnej miere spájame jazykovú a grafickú stránku písania. Nacvičujeme akustickú a optickú analýzu a syntézu slov a slabík. Vytvárame zručnosť a návyk prakticky a prehľadne si usporiadať pracovné miesto a potreby na lavici pri písaní, odpisovaní a prepisovaní z knihy. Vedeť žiakov k sebakontrolu textu. Dbáme na úpravu písaného textu (umiestnenie nadpisu, tvorenie odsekov, okraje papiera).

STRATÉGIE VYUČOVANIA

Metódy:

- motivačné (motivačná výzva, motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, pochvala, povzbudenie a kritika),
- slovné metódy (výkladové formy - rozprávanie, prednáška, objasňovanie, opis, vysvetľovanie, dialogické formy – rozhovor, beseda, diskusia, výkladovo – ilustratívna, reproduktívna, didaktická hra, pozorovanie, programové vyučovanie, hodnotenie, kontrola a klasifikácia, pochvala a kritika, brainstorming, dramatizácia,)
- metódy samostatnej práce (samostatná práca s knihou, pracovným listom, slovníkom alebo obrázkovým materiálom),
- inscenačné metódy,

- metódy opakovania a precvičovania vedomostí.

Vyučovacie hodiny slovenského jazyka a literatúry by mali byť inšpiráciou na riešenie reálnych komunikačných situácií, aby si žiak osvojoval poznatky ľahko a prirodzene v činnostiach primeraných jeho veku.

Z organizačných **foriem** sa sústredíme na frontálnu, skupinovú (v podobe didaktických hier) a individuálnu prácu so žiakmi, v menšej miere párovú prácu ako predprípravu skupinovej práce. Počas celého roka venujeme starostlivosť zvukovej stránke hovorených prejavov žiakov.

UČEBNÉ ZDROJE

Čítanky, učebnice, cvičebnice, encyklopédie, krásna literatúra, časopisy, multimedialná technika, pracovné zošity a pod.

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie žiackych výkonov prebieha počas vyučovacích hodín. Učiteľ hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony. Hodnotením motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky. Žiaci majú možnosť ohodnotiť svoje výkony i výkony spolužiakov. Učiteľ tieto hodnotenia usmerňuje a žiakov oboznamuje s kritériami hodnotenia. Hodnotenie a klasifikácia žiakov je vykonávaná v zmysle Metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

3. ročník

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Skutočná komunikácia predstavuje vždy sociálnu interakciu, nemožno ju od poškodenia sociálnych zručností oddeliť. Rozvíjanie schopností komunikovať je preto jedným zo základných cieľov výchovno-vzdelávacieho procesu žiakov s mentálnym postihnutím. Cieľom predmetu rozvíjanie komunikačnej schopnosti je vytvorenie, resp. rozvíjanie komunikačných schopností s atribútmi prostredku vyjadrovania potrieb, nadväzovania kontaktov, ako aj výmeny informácií a vo vyšších ročníkoch aj vyjadrovanie vlastných emocionálnych stavov a ich spoznávanie zo správania iných ľudí. Na každom stupni vyučovania predmetu, nezávisle od spôsobu komunikácie žiaka, je potrebné rozvíjať jestvujúce schopnosti komunikácie v zmysle sociálnej komunikácie, ich posúvanie na vyššiu vývinovú úroveň a generalizácia naučených schopností na nové situácie. Prvoradým cieľom vzdelávania je sociálne správanie zodpovedajúce veku žiaka, úrovni jeho schopností, resp. rozvíjanie a učenie základných predpokladov týchto zručností. Okrem vyučovacích hodín predmetu rozvíjanie komunikačnej schopnosti sa na rozvíjaní a upevňovaní komunikačných schopností žiaka podieľajú aj všetky vyučovacie predmety.

CIELE

- zapájať sa do skupinovej činnosti, počúvanie príbehu,
- dokázať počúvať v nerecipročných situáciách, napr. rozhlas, príbehy, video,
- dokončiť vlastnú úlohu v skupine, bez intervencie učiteľa,
- potichu počúvať ostatných,
- počúvať deti a dospelých,
- pýtať sa a reagovať na otázky a komentovať to, čo sa povedalo
- dokázať sa sústrediť na jeden zvuk, napr. hlas spomedzi iných,

– počúvať a nasledovať inštrukcie a usmernenia.

O B S A H

Ciele dosahovať rozmanitými spôsobmi, podľa individuálnych možností a schopností žiaka, ním preferovaných aktivít a vychádzajúc z tvorivosti učiteľa a prirodzených možností sociálneho a komunikačného prostredia školy.

P R O C E S

Rozvíjanie komunikácie sa deje u detí neustále, počas celého vyučovania. Realizuje sa na každej vyučovacej hodine, na každom predmete (na rôznej úrovni a v rozličnej miere). Podnecuje rozvoj pamäti, pozornosti, obrazotvornosti. Rytmizovaním básničiek, riekaniek a nácvikom pohybovo-rytmických hier rozvíjame nielen pohybové schopnosti a zručnosti, ktoré spätne vplývajú na vývin reči.

S T R A T É G I E V Y U Č O V A N I A

Metódy:

- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, pochvala, povzbudenie a kritika),
- slovné metódy (rozprávanie, opis, vysvetľovanie, rozhovor, beseda, dramatizácia),
- metódy samostatnej práce (samostatná práca s knihou, pracovným listom, slovníkom alebo obrázkovým materiálom),
- inscenačné metódy
- metódy opakovania a precvičovania vedomostí.

Z organizačných **foriem** sa sústreďujeme na frontálnu, skupinovú (v podobe didaktických hier) a individuálnu prácu so žiakmi, v menšej miere párovú prácu ako predprípravu skupinovej práce. Počas celého roka venujeme starostlivosť zvukovej stránke hovorených prejavov žiakov.

U Č E B N É Z D R O J E

Detské encyklopédie, detské časopisy, materiálno - technické a didaktické prostriedky.

H O D N O T E N I E Ž I A K O V

Hodnotenie žiackych výkonov prebieha počas vyučovacích hodín. Učiteľ hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony. Hodnotením motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky. Žiaci majú možnosť ohodnotiť svoje výkony i výkony spolužiakov. Učiteľ tieto hodnotenia usmerňuje a žiakov oboznamuje s kritériami hodnotenia. Hodnotenie a klasifikácia žiakov je vykonávaná v zmysle Metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

3. ročník

M a t e m a t i k a

C H A R A K T E R I S T I K A P R E D M E T U

Poňatie vyučovania matematiky v špeciálnej základnej škole je v súlade s poňatím vyučovania matematiky na základnej škole. Vyučovanie matematiky sa snaží poskytnúť všetkým žiakom spôsobom primeraným ich mentálnej úrovni a adekvátnymi formami a metódami také matematické vzdelanie, ktoré im umožní riešiť najnutnejšie problémy a úlohy praktického života a pracovného pomeru.

Matematické vedomosti, zručnosti a návyky sa budujú v súlade s matematickou teóriou na rôznom stupni intuitívneho prístupu podľa individuálnych schopností žiaka, systematicky sa uplatňuje zásada názornosti. Pri opakovaní a upevňovaní učiva sa žiaci učia využívať svoje matematické poznatky pri riešení problémov praxe predovšetkým prostredníctvom riešenia úloh, ktorých námety zodpovedajú skúsenostiam a úrovni poznania žiakov špeciálnej základnej školy i pri riešení rôznych problémov v ostatných vyučovacích predmetoch.

Spojeniu vyučovania matematiky s praxou prispieva i to, že sa žiaci naučia používať rôzne pomôcky umožňujúce geometrické konštrukcie. Individuálnym prístupom získava žiak prostredníctvom matematiky základné matematické vedomosti, zručnosti a návyky tak, aby ich v rozsahu svojich individuálnych schopností a možností, na svojom aktuálnom stupni vývinu dokázal v živote prirodzene aplikovať.

Ciele predmetu matematika sú kladené tak, aby bol obsah a proces vzdelávania orientovaný na žiaka, aby prostredníctvom individuálneho, názorného a štruktúrovaného prístupu pôsobili na pozitívny kognitívny rozvoj a v konečnom dôsledku aj na rozvoj celej osobnosti žiaka s mentálnym postihnutím.

Hranice obsahu učiva jednotlivých ročníkov nesmú byť prekážkou pre efektívne vzdelávanie žiaka. Časová potreba a množstvo obsahu učiva sa prispôbuje individuálnym schopnostiam žiaka.

C I E L E

- opakovať a prehĺbiť učivo z 2. ročníka,
- vedieť sčítať a odčítať prirodzené čísla v obore do 20,
- vedieť riešiť jednoduché slovné úlohy,
- osvojiť si násobenie číslom 2,
- vedieť rysovať úsečku pomocou pravítka a vyznačovať jej krajné body,
- vedieť určiť body, ktoré ležia a neležia na danej úsečke.

O B S A H

ARITMETIKA

Numerácia v obore 10 až 20

Vymenovanie radu názvov čísel.

Určovanie počtu predmetov počítaním po jednej.

Priradovanie skupiny predmetov k číslu.

Čítanie a písanie číslíc.

Určovanie rádu čísel- jednotky, desiatky.

Usporiadanie čísel, porovnávanie čísel.

Zápis pomocou znakov =, <, >, číselná os.

Riešenie jednoduchých nerovnic typu $a < 20$ postupným dosadzovaním.

Riešenie jednoduchých slovných úloh na porovnávanie čísel.

Sčítanie a odčítanie v obore do 20 bez prechodu cez základ

1. Sčítanie a odčítanie v obore do 20 bez prechodu cez základ. Príklady typu:

$$10 + 7 = 17 \quad 17 - 7 = 10$$

$$13 + 4 = 17 \quad 17 - 4 = 13$$

2. Upevňovanie sčítania a odčítania v obore do 20: - upevňovanie spojov spamäti, - riešenie jednoduchých slovných úloh na sčítanie a odčítanie. 9

Sčítanie a odčítanie v obore do 20 s prechodom cez základ

1. Sčítanie a odčítanie v obore do 20 s prechodom cez základ. Príklady typu:

$$9 + 5 = 14$$

$$14 - 5 = 9$$

2. Upevňovanie sčítania a odčítania v obore do 20 : - upevňovanie pamäťového sčítania a odčítania, - vzťahy: o n viac, o n menej, - riešenie jednoduchých slovných úloh.

Úvod do násobenia v obore do 20

1. Znak . (krát).
2. Súčin prirodzených čísel ako opakované sčítanie.
3. Násobilka 2 – pamäťový nácvik.

GEOMETRIA

Bod, úsečka

1. Bod, vyznačovanie bodov, označovanie bodov veľkými tlačenými písmenami.
2. Úsečka, krajné body úsečky. Označovanie úsečky pomocou jej krajných bodov.
Vyznačovanie úsečky, rysovanie úsečky pomocou pravítka.
Vyznačovanie bodov, ktoré na danej úsečke ležia, neležia.

PROCES

K tomu, aby žiak vedel sčítať/odčítať príklady typu $15 + 4$, $19 - 5$, má vedieť rozložiť číslo na desiatku a jednotky, má vedieť sčítať/odčítať jednociferné číslo a sčítať desiatku a jednociferné číslo. Ak to žiaci zvládnu, početové výkony robia bez zápisu rozkladu.

Pri utváraní matematických poznatkov prihliadame na intelektové schopnosti žiakov a preto sa vo väčšej miere opierame o názor a o ich manipulačnú účinnosť. K zovšeobecneniam dochádza na základe riešenia viacerých konkrétnych príkladov. Pri rozvíjaní matematickej zručnosti žiakov treba učivo precvičovať viackrát.

STRATÉGIE VYUČOVANIA

Metódy:

- motivačné (motivačná výzva, motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, pochvala, povzbudenie a kritika, problém ako motivácia, demonštrácia, fixačné a klasifikačné motivovanie.)
- slovné metódy (výkladové formy - rozprávanie, prednáška, objasňovanie, opis, vysvetľovanie, dialogické formy – rozhovor, beseda, diskusia, výkladovo-ilustratívna, reproduktívna, didaktická hra, pozorovanie, programové vyučovanie, hodnotenie, kontrola a klasifikácia, pochvala a kritika, brainstorming, dramatizácia.)
- metódy samostatnej práce (samostatná práca s učebnicou, pracovným listom, alebo obrázkovým materiálom, modelovanie geometrických útvarov, programové vyučovanie, matematický diktát.)
- inscenačné metódy
- metódy opakovania a precvičovania vedomostí.

Vyučovacie hodiny matematiky by mali byť inšpiráciou na riešenie reálnych komunikačných situácií, aby si žiak osvojoval poznatky ľahko a prirodzene v činnostiach primeraných jeho veku.

Z organizačných **foriem** sa sústreďme na frontálnu, skupinovú, diferencovanú (v podobe didaktických hier) a individuálnu prácu so žiakmi, v menšej miere párovú prácu ako predprípravu skupinovej práce a bežná vyučovacia jednotka v triede, v počítačovej učebni.

UČEBNÉ ZDROJE

Pracovné listy, obrázky, pracovné listy, výučbové programy, manipulácia s predmetmi

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie žiackych výkonov prebieha počas vyučovacích hodín. Učiteľ hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony. Hodnotením motivuje žiakov k lepším výkonom,

upozorňuje ich na prípadné nedostatky. Žiaci majú možnosť ohodnotiť svoje výkony i výkony spolužiakov. Učiteľ tieto hodnotenia usmerňuje a žiakov oboznamuje s kritériami hodnotenia. Hodnotenie a klasifikácia žiakov je vykonávaná v zmysle Metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

3. ročník

Vecné učenie

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vecné učenie v prípravnom až 3. ročníku pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia je syntézou najjednoduchších prírodovedných a spoločenskovedných poznatkov, ktoré žiaci získavajú na základe pozorovania prírodných zmien počas roka a vzťahov medzi človekom a prírodou.

Cieľom vecného učenia je dať žiakom najzákladnejšie vedomosti o prírode, spoločnosti a našej vlasti. Z tohto cieľa vyplývajú predovšetkým úlohy rozumovej výchovy. Myslenie žiakov sa rozvíja na základe zmyslového poznávania, postupne sa prechádza k jednoduchým konkrétnym myšlienkovým operáciám. Na základe zmyslového vnímania a činností s jednoduchými prírodninami alebo s ich modelmi a s vyobrazenými materiálmi sa žiaci učia chápať význam vecí, ich vlastností, vzájomné vzťahy a súvislosti medzi nimi.

V učive usporiadanom podľa ročných období žiaci poznávajú prírodné javy primerané ich chápaniu a pozorujú, ako sú zmeny v prírode počas roka spojené s činnosťou ľudí a s ich životom.

Vo vyučovaní vecného učiva sa vytvárajú a upevňujú zdravotné a hygienické návyky žiakov. Žiaci si osvojujú základné pravidlá kultúrneho správania, utvára sa ich vzťah k spoločenskému a súkromnému vlastníctvu, uvedomujú si význam spolupráce a vedú sa k nej. Vytváraním citových väzieb k spolužiakom, ku škole, k domovu, k obci a k vlasti sa vecné učenie podieľa na mravnej výchove žiakov.

Prostredníctvom realizácie dopravnej výchovy sa utvárajú a prehlbujú základné poznatky žiakov o dopravných prostriedkoch a návyky dodržiavať ich v praktickom živote. Žiaci sa systematicky pripravujú na aktívnu účasť v cestnej premávke.

Témy obsahu vecného učiva sú prostriedkom hlbšieho poznávania slovenského jazyka, rozvíjania slovnej zásoby a výcviku vyjadrovania. Vecné učenie poskytuje aj námety na pracovné vyučovanie, na praktické činnosti žiakov (modelovanie, kútik živej prírody a pod.). Hlavným zdrojom poznania sú jednoduché pozorovania prírody a spoločenského diania na vychádzkach, v kútiku živej prírody, pri sledovaní a vedení kalendára prírody; jednoduché pokusy a praktické činnosti, premietanie diapozitívov a filmových slučiek. Učiteľ volí primerané špeciálno-pedagogické metódy, ktoré sa opierajú o zmyslové poznávanie žiakov. Uplatňuje sa výchova žiakov k spolupráci, ktorá sa chápe ako príprava postihnutého žiaka na život v spoločnosti a ako prostriedok socializácie žiakovej osobnosti.

CIELE

- prehľbiť a spresniť jednoduché prírodovedné a spoločenskovedné poznatky žiakov,
- spresniť zručnosť žiakov orientovať sa v blízkom okolí obce,
- spresniť predstavu o roku a ročných obdobiach,
- poznať a vedieť pomenovať vybrané zvieratá a rastliny,
- učiť sa aktívne chrániť prírodu,
- oboznamovať sa s rozličnými druhmi práce dospelých,
- naďalej u žiakov upevňovať hygienické návyky, najmä starostlivosť o osobnú čistotu.

O B S A H

Orientácia v priestore

Širšie okolie školy

Poznávanie významných objektov v okolí školy (blízke alebo vzdialené miesto), určovanie ich polohy smerom od školy (vpravo, vľavo, blízko, ďaleko).

Ústny opis cesty do školy.

Osvojenie si názvov niektorých ulíc a námestí.

Určenie polohy mestského, obecného úradu.

Obec a jej okolie

Pozorovanie okolia obce z vyvýšeného miesta.

Členitosť krajiny v okolí obce (údolie, rovina, úbočie, kopec, pohorie).

Názvy miestnych tokov, rybníka, kopca.

Určovanie polohy vzdialenejších miest z vyvýšeného stanoviska (bližšie, ďalej).

Poznávanie názvov najbližšieho mesta, dediny.

Opis cesty do susedného mesta, dediny.

Orientácia v čase

Kalendár

Začiatok kalendárneho a školského roka.

Pomenovanie dní v týždni, mesiacov a ročných období.

Porovnávanie časových jednotiek – hodina, deň, týždeň, mesiac, rok.

Určovanie celých hodín a polhodín.

Správne určovanie časti dňa.

Kalendár prírody

Celý rok žiaci pravidelne robia záznamy o počasí.

Uvedomovanie si zmien počasia v priebehu ročných období.

Vplyv zmien teploty počas roka na život v prírode.

Pozorovanie východu a západu slnka.

Určovanie svetových strán: východ, západ, sever, juh.

Poznávanie fáz mesiaca (pribúdanie, spln, ubúdanie).

Príroda na jeseň

Zber plodov v sade, v záhrade, na poli.

Poznávanie rôznych druhov zeleniny.

Triedenie zeleniny podľa častí, pre ktoré sa pestujú (koreň, stonka, list, plod).

Poznávanie spôsobov konzervovania ovocia a zeleniny.

Domáce zvieratá

Prehľbovanie poznatkov o domácich zvieratách – mačka, pes, králik.

Poznávanie ich vzhľadu a spôsobu života.

Bližšie poznávanie kravy, ovce, kozy, koňa, kury domácej, holuba domáceho.

Význam chovu domácich zvierat.

Zdravie a choroba

Upevňovanie návykov osobnej hygieny a čistoty prostredia pre zdravie.

Vonkajšie časti ľudského tela, zmyslové ústroje – zrak, sluch, starostlivosť o ne.

Poznávanie práce lekárov a zdravotných sestier na stredisku, v nemocnici.

Pohotovostná služba, lekárneň. Pojmy: predpis a lieky.

Praktické meranie teploty. Vyjadrovanie pocitovej nevoľnosti alebo bolesti.

Ochrana pred nákazou.

Ošetrovanie odreniny.

Príroda v zime

Poznávanie pojmov mráz, sneh, ľad.

Pozorovanie vody, snehu a ľadu za mrazu v prírode a v teplej miestnosti.

Spoločné a rozdielne vlastnosti snehu a ľadu (biely, priehľadný, hladký, tvrdý, klzký, sypký, studený, teplom sa topí).

Bezpečnosť cestnej premávky

Poznávanie základných pravidiel správania chodcov na vozovke.

Poznávanie najdôležitejších dopravných značiek pre chodcov a cyklistov.

Umiestnenie dopravných značiek.

Poznávanie dopravných prostriedkov, ktoré sa pohybujú po zemi, vo vode a vo vzduchu.

Technika a výroba

Stavba domu

Poznávanie pracovníkov, ktorí pracujú na stavbe domu.

Poznávanie a rozlišovanie stavebných materiálov (tehly, tvárnice, panely, cement, vápno, piesok).

Stroje na stavbe – miešačka, žeriav, bager, dopravný pás a akú prácu vykonávajú.

Rozlišovanie rôznych druhov budov (podľa veľkosti, počtu poschodí, spôsobu stavby, účelu).

Požiarníci

Oboznamovanie sa so zásadami bezpečnosti pri kúrení, varení a svietení.

Príčiny požiaru, hlásenie požiaru. Práca požiarnikov.

V pekárni

Poznávanie, z čoho a ako sa vyrába pečivo (múka, cesto, miesenie, kysnutie, tvarovanie, pečenie). Rozprávanie o výrobe pečiva.

Rodina a spoločnosť

Rodina a príbuzní

Poznávanie ďalších príbuzenských vzťahov: teta, strýko, bratranec, sesternica.

Vedenie žiakov k chápaniu úlohy rodiny, k úcte a vážnosti vo vzťahu k rodičom.

Pracujúci

Rôzne druhy prác v poľnohospodárstve, v továrni, v obchode, na pošte, v službách, v doprave, v zdravotníctve (u obvodného lekára, u zubného lekára, v lekárni).

V obchode

Poznávanie rozdielu v spôsobe nákupu v obchode s predavačmi a v samoobsluže.

Nákup tovaru, zisťovanie ceny výrobku, požiadanie o tovar.

Hra na obchod (meranie, váženie, platenie).

Poznávanie platidiel: 1 €, 2 €, 5 €, 10 €, 20 €. 7

Príroda na jar a v lete

Pozorovanie práce dospelých v záhrade, v sade a na poli.

Pomenovanie vykonávaných činností, používaných nástrojov a strojov, vysvetľovanie ich použitia.

Sadenie semien, pozorovanie ich klíčenia a rastu v kútiku živej prírody alebo na záhone.

Poznanie podmienok potrebných pre správny rast rastlín (svetlo, teplo, voda).

Pozorovanie kvitnutia ovocných stromov v sade, opeľovanie kvetov hmyzom.

Spoznávanie lesa a lesných rastlín: ihličnaté a listnaté stromy, malinčie, jahody.

Oboznamovanie sa s najbežnejšími hubami.

Poznávanie niektorých jedovatých rastlín a ich plodov.

Pozorovanie života zvierat na jar a v lete (stavanie hniezd pre vtákov, liahnutie mláďat).

PROCES

Žiaci si upevňujú návyky osobnej hygieny. Učia sa o význame osobnej hygieny a čistoty prostredia pre zdravie. Udržujú čistotu prostredia a svojho odevu a obuvi. Učia sa, ako sa majú správať v zdravotnom stredisku. Ošetrujú odreniny čistením rany a priložením rýchloobväzu. Učia sa, ako sa majú správať pri čakaní na verejné dopravné prostriedky, pri

nakupovaní, počas jazdy a pri vystupovaní. Riešia jednoduché dopravné situácie na cvičnej stolnej križovatke alebo dopravnom koberci.

STRATÉGIE VYUČOVANIA

Volíme primerané špeciálno-pedagogické metódy, ktoré sa opierajú o zmyslové poznávanie žiakov. Prevažne ide o:

- metódy sprostredkovaného prenosu poznatkov (demonštračné metódy, pozorovanie, manipulácia s predmetmi)
- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, motivačná demonštrácia, pochvala, povzbudenie a kritika)
- slovné metódy (rozprávanie, opis, vysvetľovanie, rozhovor, beseda)
- metódy samostatnej práce (samostatná práca s knihou, pracovným listom, alebo obrázkovým materiálom)
- hra ako metóda
- metódy opakovania a precvičovania vedomostí.

Hlavným zdrojom poznania sú jednoduché pozorovania prírody a spoločenského diania na vychádzkach, v kútiku živej prírody, pri sledovaní a vedení kalendára prírody, jednoduché pokusy a praktické činnosti, poznatky získané prostredníctvom práce s IKT. Z organizačných foriem sa sústreďíme hlavne na frontálnu a individuálnu prácu so žiakmi či vychádzky.

UČEBNÉ ZDROJE

Pracovné listy, encyklopédie, makety, vypchaniny, vlastné pozorovanie skutočnosti, obrázky, internet, výučbové programy a pod.

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie žiackych výkonov prebieha počas vyučovacích hodín. Učiteľ hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony. Hodnotením motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky. Žiaci majú možnosť ohodnotiť svoje výkony i výkony spolužiakov. Učiteľ tieto hodnotenia usmerňuje a žiakov oboznamuje s kritériami hodnotenia. Hodnotenie a klasifikácia žiakov je vykonávaná v zmysle Metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

3. ročník

Pracovné vyučovanie

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Pracovné vyučovanie je pre žiakov s mentálnym postihnutím najdôležitejším rehabilitačným predmetom, ktorý od najnižšieho ročníka systematicky ovplyvňuje rozvoj ich motoriky. Vytváraním pracovných zručností a spolupôsobí na zvýšenie ich rozumovej úrovne. Žiaci v tomto predmete získavajú vedomosti z rôznych pracovných činností, vrátane elementárnych technických a výrobných poznatkov. Pracovné vyučovanie vytvára u žiakov kladný vzťah k práci, plní základnú prípravu pre budúce povolanie, ale aj pre potrebu praktického života v rodine a spoločnosti. V spolupráci s ostatnými predmetmi pôsobí na harmonický rozvoj žiakov.

V pracovnom vyučovaní získavajú žiaci základné vedomosti o materiáloch, nástrojoch a o pracovných postupoch. Učia sa rozoznávať druhy materiálov, ich vlastnosti, poznávať konštrukciu a funkciu nástrojov, učia sa hovoriť o tom, čo robia a s čím pracujú. Žiaci sa postupne primerane veku vedú k chápaniu vzťahov medzi materiálom, nástrojmi a spôsobmi

práce. Postupne sa tak rozvíja ich technické myslenie a vyjadrovanie a technická pripravenosť.

Pracovné vyučovanie vzbudzuje u žiakov záujem o prácu, uspokojuje ich túžbu po činnosti, zameranie práce na užitočný výsledok vzbudzuje ich iniciatívu a pozitívny vzťah k práci, pestuje zmysel pre poriadok, cit pre krásu a vhodnosť materiálu, nástrojov a spôsobov práce. Pri práci si žiaci osvojujú kultúrne návyky. Systematicky poznávajú hlavné prvky organizácie, hygieny a bezpečnosti pri práci. Učia sa pracovať disciplinovane, starostlivo, hospodárne zaobchádzať s materiálom a nástrojmi.

Pri výbere úloh učiteľ prihliada aj na učebnú látku ostatných predmetov. Nevyhnutnosť koordinácie pracovného vyučovania s inými vyučovacími predmetmi vyplýva z podstaty rozvoja poznávacích možností mentálne postihnutých žiakov - spájať konkrétnu činnosť s poučením, prax s teóriou. Pracovné zaťaženie musí byť primerané fyzickým schopnostiam žiakov. Nesmie byť tak náročné, aby žiakov vyčerpano, ale ani príliš jednoduché, lebo by nedostatočne aktivizovalo ich myslenie a v dostatočnej miere ich nezamestnávalo.

Veľmi dôležitou podmienkou je materiálne zabezpečenie pracovného vyučovania. Sú to najmä pracovne a dielne, sklad materiálu, pozemok, dostatok vyhovujúcich nástrojov, pracovných a učebných pomôcok a jednotného materiálu pre žiakov. Pracovné prostredie musí vyhovovať hygienickým podmienkam (čistý vzduch, vhodné osvetlenie, čistota pracoviska, atď.). K hygienickým podmienkam patrí aj vhodné oblečenie na pracovné vyučovanie. Nevyhnutným doplnkom dielne je príručná lekárnička. V pestovateľských prácach sa na školskom pozemku (záhrade) určí pre jednotlivé pracovné skupiny dostatočná plocha s prihliadnutím na vek a možnosti žiakov a na technickú vybavenosť školy. Na pestovateľské práce možno využiť aj kútik prírody v každej učebni.

Na hodinách pracovného vyučovania sa používajú rôzne učebné pomôcky. Zvyčajne je to vzorový výrobok a súbor nástrojov, materiálov, potrieb a zariadení pre určitý druh práce; ďalej sú to výkresy, pracovné postupy, obrazy, ilustrácie, modely, diagramy, prírodniny, predlohy, filmy, diapozitívy a diafilmy. Nevyhnutnou súčasťou pracovného vyučovania sú exkurzie, ktoré umožňujú žiakom už od najnižších ročníkov poznávať prácu dospelých na rozličných pracoviskách a posilňovať spojenie pracovného vyučovania so životom.

Obsah pracovného vyučovania je členený na zložky. Toto rozdelenie vychádza zo schopností žiaka osvojiť si obsah daného učiva, a zo schopnosti vedieť ho aplikovať v súčasnom i budúcom praktickom živote.

V zložke **sebaobslužné činnosti** žiaci nadobúdajú zručnosti v starostlivosti o hygienu tela a zovňajšku, osvojujú si stravovacie návyky a pravidlá stolovania.

Obsahom zložky **práce v domácnosti** je osvojovanie si základných pracovných návykov v domácnosti, zručností potrebných pri domácich prácach a udržiavanie poriadku. Súčasťou tejto zložky je aj šitie. Žiaci nadobúdajú zručnosti v základných technikách šitia a ručných prác. Súčasťou zložky sú aj práce v kuchyni. Žiaci si osvojujú základné znalosti o potravinách, a ako udržiavať poriadok a hygienu v kuchyni. Vo vyšších ročníkoch nadobúdajú žiaci zručnosti pri príprave jednoduchých nápojov a jedál.

V zložke **práce v dielni** si žiaci osvojujú schopnosť rozlišovať rozličné materiály, spoznávajú ich v praktickom živote, osvojujú si manuálne zručnosti s nimi a vytvárajú jednoduché výrobky.

V zložke **pestovateľské práce** sa žiaci učia rozpoznávať rôzne druhy ovocia a zeleniny, nadobúdajú základné pestovateľské zručnosti, osvojujú si starostlivosť o izbové rastliny. Vzhľadom na to, že nie každá škola má školský pozemok, odporúčame práce na školskom pozemku nahradiť inou činnosťou, podľa podmienok školy tak, aby bola zachovaná časová dotácia predmetu pracovné vyučovanie podľa učebného plánu.

C I E L E

- upevňovať zručnosti získané z predchádzajúcich ročníkov,
- udržiavať poriadok na pracovnom stole,
- zvládnuť základy jednoduchého pracovného postupu,
- rešpektovať požiadavky hygieny a bezpečnosti práce.

O B S A H

Sebaobslužné činnosti

Osobná hygiena.

Prehľbovanie zdravotných a hygienických návykov.

Oboznamovanie sa s významom otužovania, vhodného obliekania podľa ročných období.

Práce v domácnosti

Umývanie ovocia a zeleniny pred použitím.

Balenie jedla na desiatu.

Hygiena v domácnosti.

Umývanie, utieranie a odkladanie riadu.

Čistenie kovových častí nábytku a bytového zariadenia.

Príprava pokrmov

Nákup najzákladnejších potravín (chlieb, pečivo, mlieko). Nalievanie mlieka do hrnčeka.

Umývanie zemiakov.

Šitie

Odmeranie nite, navliekanie do ihly navliekačom i bez neho, robenie uzla.

Šitie predným stehom na páse kartónu, látky, s vyznačenými bodmi a spojnicami.

Obnitkovávací steh.

Porovnávanie vlastností tkaniny a papiera.

Práce v dielni

Práce s drobným materiálom

Zdokonaľovanie praktických činností z predchádzajúcich ročníkov.

Využívame drevka, handričky, škatuľky, korok, bužíрку, papier, špagáty, vyfúkané vajíčka na výrobu hračiek, ozdôb a darčiekov.

Navliekanie, skladanie mozaiky, práca s plodmi a prírodným materiálom (slama, listy, šišky, gaštany, konáriky zo stromov, ryža, plody slnečnice a iné).

Modelovanie

Miesenie, vaľkanie, stláčanie, pridávanie, odoberanie, ohýbanie, delenie na časti, sušenie, varenie modelovacieho materiálu, používanie formičiek.

Poznávanie vlastností rozličných materiálov, porovnávanie rozdielov medzi nimi.

Výroba drobných úžitkových predmetov.

Montážne a demontážne práce

Zostavovanie jednoduchých modelov z konštrukčnej stavebnice vyrobenej z plastu (spájanie súčiastky pomocou matíc a skrutiek, rôznych typov pásov, spojovacích dosiek) a z kartónových stavebnicových častí (rozlišovanie modelov).

Vytváranie priestorových modelov (vozík, nábytok, veľa a iné).

Oboznámenie sa s jednotlivými súčasťami stavebnice a s predlohami.

Práce s papierom a kartónom

Vytrhávanie podľa jednoduchého predkresleného vzoru.

Nalepovanie vytrhávaných obrazcov.

Vystrihovanie podľa predkresleného jednoduchého vzoru, nalepovanie vystrihovaných obrazcov.

Zostavovanie viacfarebných vzorov.

Používanie lepiaceho papiera.

Natieranie papiera lepidlom a nalepovanie.

Prekladanie, skladanie, stláčanie, strihanie, rezanie a meranie papiera a tenkého kartónu. (Obal na knihy, záložka, hračky, pohárik, lastovička, vrtuľka, lietadlo, maska na karneval, ozdoby).

Pestovateľské práce

Ošetrovanie izbových rastlín – opakovanie a prehlbovanie činností z predchádzajúcich ročníkov.

Presádzanie izbových rastlín.

Rozmnožovanie rastlín stonkovými a listovými odrezkami (tradeskancia, pelargónia a iné).

Zisťovanie podmienok pre život rastlín porovnávaním (voda, svetlo, vzduch, teplo, pôda).

Práca s kľúčikom (hrach, obilie, zemiaky).

Pestovanie trvaliek (pivónie, králiky, nevädze): kyprenie, pletie, polievanie.

Zbieranie liečivých rastlín podľa miestnych podmienok (správne trhanie, sušenie, uskladňovanie).

Pestovanie šalátu: sejba do debničiek, sadenie, ošetrovanie počas vegetácie, zber.

Pestovanie hrachu, reďkovky, fazule.

PROCES

Snažíme sa o zdokonaľovanie praktických činností, ktoré si osvojili v predchádzajúcich ročníkoch. Zameriavame sa na kombináciu rozličného materiálu, sledovanie správneho pomeru veľkosti a ladenia farieb. Žiaci sa učia používať správne názvy nástrojov a stavebnice. V praktických činnostiach sa oboznamujú s vlastnosťami papiera a kartónu – hrúbkou, akosťou povrchu, pevnosťou, pružnosťou, vplyvom vody, nasiakavosťou. Porovnávajú rôzne druhy papiera a zostavujú si z nich zbierku.

STRATÉGIE VYUČOVANIA

Najčastejšie využívané metódy:

- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, motivačná demonštrácia, pochvala, povzbudenie a kritika)
- slovné metódy (rozprávanie, opis, vysvetľovanie, rozhovor)
- metódy samostatnej práce (samostatná práca s obrázkovým a pracovným materiálom)
- aktivizujúce metódy vyučovania – praktická aktivita
- metódy sprostredkovaného prenosu poznatkov (demonštračné metódy, pozorovanie manipulácia s predmetmi, didaktická montáž a demontáž)
- hra ako metóda
- metódy opakovania a precvičovania vedomostí.

Z organizačných foriem sa sústreďujeme na frontálnu, prácu vo dvojiciach a individuálnu prácu so žiakmi. Z hľadiska realizačných foriem sa hodiny realizujú v dielňach, na školskom pozemku a počas vychádzok.

UČEBNÉ ZDROJE

Stavebnice, školský pozemok, detské maľovanky, detská literatúra, encyklopédie, časopisy, multimediálna technika, pexeso, herbár, exponáty, umelé pieskovisko a pod.

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie žiackych výkonov prebieha počas vyučovacích hodín. Učiteľ hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony. Hodnotením motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky. Žiaci majú možnosť ohodnotiť svoje výkony i výkony spolužiakov. Učiteľ tieto hodnotenia usmerňuje a žiakov oboznamuje s kritériami hodnotenia.

Hodnotenie a klasifikácia žiakov je vykonávaná v zmysle Metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

3. ročník

Hudobná výchova

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Hudobná výchova ako jeden z esteticko-výchovných predmetov je neoddeliteľnou súčasťou výchovy harmonicky rozvinutej osobnosti. Učí žiakov vnímať a prežívať krásu nielen v hudbe, ale aj v iných druhoch umenia.

Ciele hudobnej výchovy špeciálnej základnej školy sú podmienené špecifickosťou úloh školy, spoločnými a individuálnymi problémami rozvoja osobnosti žiakov, bezprostrednou fyziologickou pôsobivosťou hudby a možnosťami jej psychoterapeutického pôsobenia.

Cieľom hudobnej výchovy špeciálnej základnej školy je rozvoj hudobnosti žiakov spevom, hrou na jednoduché hudobné nástroje, počúvaním hudby, pohybovým prejavom vychádzajúcim z hudby. Pritom treba rešpektovať ich postihnutie, hudobné schopnosti a zručnosti. Predmet hudobná výchova vedie žiakov k tomu, aby sa hudba stala súčasťou ich každodenného života. Orientuje žiakov aj v súčasných hudobných žánroch, citlivo ich vedie k tomu, aby sa učili rozlišovať v hudbe kvalitu. Výchovno-vzdelávacie úlohy hudobnej výchovy plnia žiaci v prítlačivo motivovaných hudobných činnostiach - speváckych, inštrumentálnych, pohybových a posluchových. Piesne sa učia spievať kultivovaným hlasom, intonačne a rytmicky správne. Osvojujú si základné poznatky o hudobných nástrojoch, rozlišujú ich podľa zvuku. Aktívne sa oboznamujú s Orffovým inštrumentárom, prípadne s ďalšími hudobnými nástrojmi.

Skladby na počúvanie sú vyberané tak, aby boli primerané pre žiakov z hudobnej i obsahovej stránky, aby nadväzovali na poznatky z ostatných zložiek hudobnej výchovy a prispievali k utváraniu kladného vzťahu k hudbe. V priebehu školského roka sa žiaci oboznámia najmenej so siedmimi skladbami na počúvanie. Pri počúvaní skladieb orientovať žiaka aj v súčasnej tvorbe, populárnej tvorbe, ale aj v regionálnej ľudovej tvorbe. Podporovať spontánnu detskú kreativitu, rozvíjať emocionalitu, rozvíjať prepojenie pohybovej, hudobnej a slovesnej kultúry. Chápať hudobnú výchovu ako psychoterapeutický prostriedok hudobnej relaxácie cieľavedome zameraný na psychickú a somatickú aktivizáciu osobnosti a jej uvoľnenie.

Pohybové vyjadrenie hudby vychádza zo spontánneho prejavu detí, vedie ku kultivovanému pohybu zladenému s hudbou, rytmom a obsahom skladieb.

Hudobná výchova prispieva aj k formovaniu psychických procesov a vlastností žiakov. Pôsobí na ich pozornosť, predstavivosť, pamäť, výrazne ovplyvňuje sluchové vnímanie a obohacuje citový život žiakov.

CIELE

- prehĺbiť základné hudobné návyky, ktoré žiaci získali v predchádzajúcich ročníkoch,
- osvojiť si ďalšie piesne zborovým a skupinovým spevom,
- prehĺbiť sluchové vnímanie a obohatiť citový život žiakov,
- podporovať spontánnu detskú kreativitu.

OBSAH

Osvojovanie ďalších piesní zborovým a skupinovým spevom. Práca v skupine pri vytváraní inštrumentálnych sprievodov, výber najvhodnejšieho sprievodu (dvojtónového).

Piesne na spev žiakov

Gúľalo sa, gúľalo (Ľudová); Pradú ťeničky (Ľudová); A tam hore na komíne (Ľudová); Malí muzikanti (E. Hula); Padaj sniežik, padaj (O. Francisci); Semafor (O. Francisci); Ej, chlapci, šuhajci (Ľudová); Tancuj, tancuj (Ľudová); Konvalinka (J. Matuška); Keď slniečko jasne svieti (E. Hula); Keď sa tá sýkorka vydávala (Ľudová) Povedz biela holubička (A. Čobej); Na dvore býva sliepočka naša (J. Matuška)

Piesne na počúvanie

Náš orchester (O. Vygotskij); Letia sane (J. Matuška); Beliže mi, beli (J. Cikker), Mamička (Z. Macháček); Kúpil si pes; Pradie mačka (I. Dibák); Pomôžte mi dobré deti (A. Čobej); Lietala si lastovička (Ľudová)

Počúvanie skladieb

Zajačík; Hracie hodiny (T. Frešo); Medveď Mišo (J. Dlouhý); Let čmeliaka (N. Rimskij-Korsakov); Hymna

Hudobno – pohybové hry

Ty a ja (K. Ondrejka – A. Biľová); Má milá má trnku (Ľudová); Šli dievčence vence viť (Ľudová); Fúka vetrik (H. Šimoneková); Javorová brána (Ľudová)

PROCES

Žiakov vedíme slovom, melódiou a rytmom k jednoduchému samostatnému prejavu vo všetkých zložkách hudobnej výchovy. Pomáhame im a spolupracujeme s nimi podľa ich schopností a celkového charakteru triedy tak, aby hudba a spev v nich vyvolávali radosť, kladné emócie a snahu uplatniť svoje schopnosti.

STRATÉGIE VYUČOVANIA

Vyučovanie hudobnej výchovy je založené na komunikačno-poznávacom princípe, preto je vhodné používať tieto metódy a organizačné formy vyučovania:

- motivačné (pedagogická výzva, pochvala, povzbudenie, motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, pochvala, povzbudenie a kritika motivačný rozhovor,)
- slovné metódy (rozprávanie, opis, vysvetľovanie, rozhovor, beseda, dramatizácia fixačná metóda- osvojovanie, upevňovanie, diagnostická metóda, dramatizácia, expozičná, reproduktívna metóda, metóda sprostredkovania hudby programové vyučovanie, zážitkové, kognitívne, skúsenostné metódy, dialóg a diskusia, metódy hrania rol, špecifické metódy: intonačná metóda s použitím relatívnej solmizácie, imitačná a kombinovaná metóda osvojovania piesní, riadené objavovanie hudby, informačno-receptívna metóda, improvizácia.)
- metódy samostatnej práce (samostatná práca s obrázkovým materiálom, demonštrácia, názorné ukážky, didaktická hra, , aktívne počúvanie hudby, , aktivizácia a kreativita, hudobný dialóg, improvizované pokusy, praktické činnosti, hra na hudobný nástroj.)
- inscenačné metódy
- metódy opakovania a precvičovania vedomostí.

Vyučovacie hodiny hudobnej výchovy by mali byť inšpiráciou na riešenie reálnych komunikačných situácií, aby si žiak osvojoval poznatky ľahko a prirodzene v činnostiach primeraných jeho veku.

Z organizačných foriem sa sústreďme na frontálnu, skupinovú (v podobe didaktických hier) a individuálnu prácu so žiakmi, vyučovacia jednotka v triede, v počítačovej učebni, diferencované vyučovanie, výchovný koncert, v menšej miere párovú prácu ako predprípravu skupinovej práce, projektové.

UČEBNÉ ZDROJE

Obrázkový a obrazový materiál, časopisy, edukačné programy, vlastné pozorovanie skutočnosti, audio nahrávky, hudobné nástroje, CD a DVD nosiče a pod.

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie žiackych výkonov prebieha počas vyučovacích hodín. Učiteľ hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony. Hodnotením motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky. Žiaci majú možnosť ohodnotiť svoje výkony i výkony spolužiakov. Učiteľ tieto hodnotenia usmerňuje a žiakov oboznamuje s kritériami hodnotenia. Hodnotenie a klasifikácia žiakov je vykonávaná v zmysle Metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

3. ročník

Výtvarná výchova

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Hlavným cieľom výtvarnej výchovy je využiť esteticko-výchovný charakter predmetu, čo znamená prebúdžanie a formovanie estetického vzťahu žiaka s mentálnym postihnutím ku skutočnosti prostredníctvom výtvarných aktivít a výtvarného umenia. Estetické zážitky a tvorivé činnosti prispievajú k postupnému zlepšovaniu psychomotorického stavu žiakov, k vyrovnávaniu ich disharmonického rozvoja a celkovej rehabilitácii umožňujúcej úspešné zaradenie do praktického života.

Výtvarná výchova vzhľadom na jej rozmanité možnosti pôsobenia na motoriku a psychiku žiakov s mentálnym postihnutím je v špeciálnej základnej škole nezastupiteľná. Má široký záber medzipredmetových vzťahov, v rozvoji citovej výchovy a veľkou mierou prispieva k celkovej rehabilitácii žiakov.

Cieľom výtvarnej výchovy vo vyšších ročníkoch špeciálnej základnej školy je i naďalej viesť žiakov k vytváraniu správneho vzťahu k prírodnej a umeleckej kráse, k výchove vkusu a k rozvoju už osvojených základných výtvarných zručností. V procese vyučovania výtvarnej výchovy je potrebné neustále brať do úvahy nielen výtvarnú typológiu detí, ale hlavne druh a stupeň postihnutia s prihliadnutím na individuálne možnosti každého žiaka. Vhodné je využiť možnosti terapeutického pôsobenia predmetu s použitím relaxačných činností spätých s emocionálnym prežívaním žiakov.

CIELE

- rozvíjať detskú predstavivosť dejovými a figurálnymi námetmi zo života detí,
- rozvíjať zmysel pre vystihnutie proporčných vzťahov,
- rozvíjať elementárny zmysel pre priestor,
- rozvíjať zmysel pre krásu prírody a vzťah k životnému prostrediu.

OBSAH

Výtvarné osvojovanie skutočnosti

Tematické práce

Námety zo života detí na základe vlastných zážitkov a rozprávania.

Dejové a figurálne námety, nadväzujúce na úlohy predchádzajúcich ročníkov smerujú k rozvoju detskej predstavivosti.

Približné vystihnutie proporčných vzťahov.

Výtvarné rozprávanie.

Zobrazovanie prírodných a umelých foriem

Vyhľadávanie a výtvarné dotváranie prírodných materiálov na základe fantázie – reliéfne (odtlačky alebo odlievanie do sadry) alebo voľné útvary – napr. strašiak v poli a podobne formou kolektívnych aj samostatných prác).

Veci, ktoré slúžia človeku.

Objavovanie a pozorovanie tvarov, vecí z hľadiska ich úžitku a materiálu.

Pokusy o kresbové a farebné vyjadrovanie tvarovo aj farebne výrazných predmetov (detské hračky, žehlička, visiaci zámok a iné).

Výtvarné hry a dekoratívne činnosti

Hry s farbou

Rozpíjanie, zapúšťanie do mokrého podkladu, napr. krajina, obloha.

Hra s náhodou, ktorú možno výtvarne využiť – dotváranie farebnej škvrny na základe predstáv a podobne. Kontrast svetlých a tmavých farieb ako výrazový prostriedok na vystihnutie nálady (kontrast svetlej a tmavej krajiny a naopak).

Poznávanie výrazových vlastností svetlej a tmavej plochy.

Rozdelenie rozlične širokých svetlých a tmavých pásov (napr. vzory na textil) rozširovaním a narastaním, nie vyplňovaním.

Priestorové vytváranie

Rozvíjanie elementárneho zmyslu pre priestor. Modelovanie jednoduchej skutočnosti a vyjadrovanie predstáv na základe fantázie (napr. rozprávkové postavy).

Rozvíjanie elementárneho zmyslu pre priestor a súvislosti s poznávaním ťivotného prostredia.

Hra s vytváraním priestoru z najbližšieho okolia dieťaťa na pieskovom stole, pieskovisku (tvarovanie kopcov, údolí, koryta rieky a pod.) s využitím stavebnicových makiet domov a stromov.

Dekoratívne práce

Pomocou jednoduchých techník tlače (odtlačky prírodnín, zvitku papiera, vyrobených tlačidiel – zemiak, guma, pokrčený papier) rozvíjať zmysel pre rytmus a tvorivé radenie prvkov. V dekoratívnych kompozíciách môžeme využiť rôzne vystrihovačky, koláže a mozaiky.

Výtvarná kultúra

Ukážky ilustrácií z kníh pre deti z predchádzajúceho ročníka rozširovať o ďalšie (V. Hložník, V. Gergeľová, J. Trnka, V. Bombová).

Čo vyjadrujú farby, napr. modrá (obloha, voda), červená (ohneň, ruža), zelená (tráva, les), žltá (slnko, obilie) a podobne.

PROCES

Pri ilustráciách kníh postupujeme od jednoduchého opisu obrázka k opisu jednotlivých postáv, k vyjadreniu priestoru (vzdialenosti). Pri plošných prácach dbáme na dôsledné pokrytie plochy. Upozorňujeme deti na možnosti vytvárania odtieňov zmenou prítlaku. Využívame možnosť terapeutického pôsobenia predmetu s použitím relaxačných činností spätých s emocionálnym prežívaním žiakov.

STRATÉGIE VYUČOVANIA

Z využívaných metód využívame:

- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, motivačná demonštrácia, pochvala, povzbudenie a kritika)
- slovné metódy (rozprávanie, dialóg o ilustrácii a umeleckom diele, opis, vysvetľovanie, rozhovor, beseda)
- metódy sprostredkovaného prenosu poznatkov (demonštračné metódy, pozorovanie, manipulácia s predmetmi)
- metódy samostatnej práce a individuálneho prístupu pri samostatnej práci
- emocionálne pozorovanie

- hra s farbou ako metód
- metódy opakovania a precvičovania vedomostí

Z organizačných foriem sa sústreďíme na frontálnu a individuálnu prácu so žiakmi – experimentovanie a samostatnú tvorivú činnosť. Žiaci majú možnosť pracovať aj v iných polohách ako sediačky, napr. postojáčky, podľa formátu papiera. Pracujú aj na veľkej ploche, na tabuli, na baliacom papieri, v piesku. Od veľkých formátov prechádzajú k menším, striedajú ich podľa účelu.

UČEBNÉ ZDROJE

Obrázkový materiál, časopisy, edukačné programy, vlastné pozorovanie skutočnosti, kresliaci materiál, farby, modelovacie hmoty, štetce a pod.

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie žiackych výkonov prebieha počas vyučovacích hodín. Učiteľ hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony. Hodnotením motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky. Žiaci majú možnosť ohodnotiť svoje výkony i výkony spolužiakov. Učiteľ tieto hodnotenia usmerňuje a žiakov oboznamuje s kritériami hodnotenia. Hodnotenie a klasifikácia žiakov je vykonávaná v zmysle Metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

3. ročník

Telesná a športová výchova

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Ciele predmetu telesná a športová výchova v špeciálnej základnej škole sledujú dosiahnutie optimálneho telesného a pohybového rozvoja žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia, t.j. dosiahnutie žiadaného stupňa telesnej zdatnosti, odolnosti a pohybových zručností. U žiakov sa snažíme vypestovať hygienické návyky, pozitívny vzťah k pohybu, cvičeniu a športu v rámci ich obmedzených možností a rešpektovaním ich výrazných individuálnych osobitostí. Zo zdravotného hľadiska je významná kompenzačná, reedukačná a relaxačná funkcia telesnej a športovej výchovy, zameraná k zmierňovaniu alebo odstraňovaniu pohybových nedostatkov, nahradzovaniu chýbajúcich zručností inými a k zlepšovaniu celkového fyzického stavu.

Rozvíjanie pohybovej aktivity súvisí s rozvojom poznávacej činnosti, pretože v rámci telesnej a športovej výchovy zámerne pôsobíme na rozvoj psychických funkcií, ako je vnímanie a pozorovanie, pamäť, pozornosť, fantázia, myslenie a reč. Pri zachovaní mnohostrannej funkcie vyučovacieho predmetu telesná a športová výchova uplatňujeme citlivý prístup k výkonnostnému chápaniu jeho procesu, hlavne v porovnávaní motorických a fyzických výkonov žiakov. Snažíme sa podriadiť motorické, ale predovšetkým fyzické výkony, ako cieľové kategórie emocionalite, t.j. pre radosť z pohybu, spolupatričnosti.

CIELE

- podporovať a sústavne rozvíjať záujem o pohybovú aktivitu,
- pestovať v žiakoch hygienické návyky a kladný vzťah k pohybu, k cvičeniu a športu,
- rozvíjať telesnú zdatnosť a pohybovú výkonnosť
- uplatňovať osvojené základné povely a určené poradové cviky.

O B S A H

Poradové cvičenia

- Upevnenie pasívne osvojených základných povelov z nižších ročníkov.
- Nástup družstva do radu, dvojradu, zástupu a dvojstupu.
- Obraty na mieste.

Kondičné cvičenie

Cvičenia s využitím behu

- Rýchly beh do 20 m po priamej alebo slalomovej dráhe so zmenami smeru s predbiehaním a preskakovaním nízkych prekážok.
- Vytrvalostný beh postupne až do 12 minút podľa individuálnych možností žiakov.
- Beh vzad.

Cvičenia s krátkym švihadlom

- Opakované preskoky znožmo, jednoož, striedavonož, so zameraním na techniku a vytrvalosť.
- Preťahovanie vo dvojiciach.

Cvičenia s dlhým švihadlom

- Preskoky krúžiaceho švihadla.

Cvičenia s využitím lana

- Preťahovanie družstiev i po rýchlom uchopení lana z rôznych polôh.

Cvičenie s plnou loptou 1 – 2 kg

- Nosenie, prenášanie, gúľanie a podávanie na mieste i v pohybe.
- Súťaživé štafety.

Cvičenie s využitím lavičky

- Precvičovanie osvojených pohybových zručností a ich ďalší rozvoj na doske i kladinke lavičky (sklon lavičky asi 45°).
- Dvíhanie a nosenie lavičky.

Cvičenie na rebrinách

- Precvičovanie osvojených pohybových zručností z nižších ročníkov.
- Zoskoky zo 4. priečky na pružnú podložku.

Cvičenie s použitím debny ako prekážky

- Vystupovanie a výskoky na debnu a zoskoky na pružnú podložku.
- Rýchle preskoky odrazom jednoož medzi jednotlivými dielmi debny položenými na zemi.

Cvičenie na rebríku

- Vystupovanie, zostupovanie, vyliezanie a zliezanie na zvislom a šikmom rebríku.

Šplh na tyči

- Šplh s prírazom.
- Spúšťanie na tyči rúčkovaním.

Jazda na bicykli

- Nácvičenie pedálovania.
- Cvičenie rovnováhy.

Prípravné cvičenia

- Prostné cvičenia jednotlivca zamerané na rozvíjanie základnej pohybovej koordinácie a techniky pohybu v kĺboch a chrbtici.
- Prípravné cvičenia jednotlivca s náradím – s tyčou.

Rytmická gymnastika a tanec

- Rytmizovaná chôdza, beh s využitím priestoru a zmenami v tempe.
- Prísuný krok so zmenami v tempe.

- Využitie nacvičených tanečných prvkov miestnych ľudových tancov.
- Polkový krok.

Akrobacie

- Zo stoja na lopatkách oporou v bokoch – pádom vpred skrčmo.
- Kotúľ vpred.
- Kotúľ vpred opakovane, posledný zakončený skokom prehnuto do stoja, vzpažiť.
- Kotúľ vpred na zvýšenej podložke (2 diely debny).
- Kolíska vzad z rôznych postojov a polôh.
- Kotúľ vzad do vzporu drepmo i opakovane.

Atletika

- Rýchly beh na 30 – 50 m s preskakovaním nízkych (20 cm) pravidelne rozostavaných prekážok.
- Vytrvalostný beh do 12 minút.
- Skok do diaľky skrčmo z rozbehu.
- Hod loptičkou do diaľky a na cieľ.

Základné činnosti športových hier

- Precvičovanie osvojených pohybových zručností z nižších ročníkov v zmenených, náročnejších podmienkach.
- Podávanie lopty na mieste i v pohybe.
- Dribling v pohybe pravou i ľavou rukou.
- Prihrávka obojruč trčením na mieste v dvojiciach alebo proti stene.
- Odbitie lopty obojruč o zem na mieste a prihrávka obojruč trčením v dvojiciach.

Drobné pohybové hry

Formovanie kladných vlastností.

- Loptové hry zamerané na hádzanie, chytanie a hry spojené s rýchlym behom.
- Hry na snehu, na ľade.

Turistika

- Chôdza a beh v teréne k cieľu vzdialenému 1,5 km. Prekonávanie terénnych prekážok. Vybíhanie a zbiehanie krátkeho svahu. Preliezanie a podliezanie prekážky. Cvičenie rovnováhy na prírodných prekážkach. Dvíhanie a nosenie ľahkých predmetov.
- Hádzanie, vrhanie predmetu do diaľky, do výšky, na cieľ. Preťahovanie vo dvojiciach a pretláčanie v skupinách.

PROCES

Žiaci si osvojujú a zdokonaľujú základy techniky pohybových činností, rozvíjajú prirodzenú pohyblivosť a obratnosť, osvojujú si estetický pohybový prejav. Vytvárame predpoklady k správne držaniu tela. Rozvíjame u žiakov rýchlosť, vytrvalosť, pohybovú silu a obratnosť. Zdokonaľujú si základné herné zručnosti s loptou.

STRATÉGIE VYUČOVANIA

Metódy využívané počas hodín telesnej a športovej výchovy:

- metódy sprostredkovaného prenosu poznatkov (demonštračné metódy, pozorovanie, ukážka)
- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, motivačná demonštrácia, pochvala, povzbudenie a kritika)
- slovné metódy (vysvetľovanie, popis)
- metódy rozvoja pohybových schopností
- hra ako metóda
- metódy opakovania a precvičovania zručností.

Z organizačných foriem sa sústreďíme na frontálnu, skupinovú a individuálnu prácu so žiakmi a to aj v rámci záujmových útvarov či športových súťažiach. Hodiny realizujeme v cvičebni školy, na školskom ihrisku, v okolí školy, v prírode a iných športoviskách.

UČEBNÉ ZDROJE

Obrázkový a obrazový materiál, časopisy, vlastné pozorovanie, vlastné cvičenie, telocvičné náradie a náčinie a pod.

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie žiackych výkonov prebieha počas vyučovacích hodín. Učiteľ hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony. Hodnotením motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky. Žiaci majú možnosť ohodnotiť svoje výkony i výkony spolužiakov. Učiteľ tieto hodnotenia usmerňuje a žiakov oboznamuje s kritériami hodnotenia. Hodnotenie a klasifikácia žiakov je vykonávaná v zmysle Metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

Názov ŠVP	Štátny vzdelávací program pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia – variant B
Názov ŠkVP	Kľúč k ceste poznania
Stupeň vzdelania	ISCED 1 (primárne vzdelanie)
Dĺžka štúdia	desať ročníkov s možnosťou zriadenia prípravného ročníka
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský
Druh školy	štátna
Dátum platnosti	od 01.09.2017
Miesto vydania	Špeciálna základná škola, Třebíčska 16, Humenné

PaedDr.Olekšáková Helena
riaditeľka školy

Telefónne číslo: 057/7722873
E -mail: spec_zs_he@stonline.sk

Rámcový učebný plán pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia - variant B

Vzdelávacia časť	Vyučovací predmet	Príp	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	Spolu
Jazyk a komunikácia	slovenský jazyk a literatúra		2+1	2+ 1	3+ 1	3+ 1	3+ 1	3+ 1	3	3	3	3	28+ 6
	rozvíjanie komunikačnej schopnosti	5	3+2	3+2	3	3	3	3	2+1	2+1	2+1	2+1	31+ 8
	rozvíjanie grafomotorických zručností	2	1	1	1+2	1+2	1	1	1	1	1	1	8+ 8
Matematika a práca s informáciami	matematika	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	31
	informatika								1	1	1	1	4
Človek a príroda	vecné učenie	1	2	2	2	2	2	2	3	3	3	3	25
Človek a hodnoty	etická /náboženská výchova						1	1	1	1	1	1	6
Človek a svet práce	pracovné vyučovanie	4	4	4	4	4	4+ 1	4+ 1	5	5	5	5	48+2
Umenie a kultúra	hudobná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	11
	výtvarná výchova	1+1	1	1	1	1	1+ 1	1+ 1	1+ 1	1+ 1	1+ 1	1+ 1	11+ 7
Zdravie a pohyb	telesná a športová výchova	2+1	2+1	2+ 1	2+ 1	2+ 1	2+ 1	2+ 1	2+ 1	2+ 1	2+ 1	2+1	22+ 11
Základ		18	18	19	20	20	21	21	22	22	22	22	225
Voliteľné hodiny		2	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	42
Spolu:		20	22	23	24	24	25	25	26	26	26	26	267

Poznámky:

- Vyučovací hodina má 45 minút.

Školský učebný plán vzdelávacieho variantu B – 3. ročník

Vzdelávacia oblasť	Predmet	Počet hodín v 3. ročníku		
		Povinné hodiny	Voliteľné hodiny	Povinné + voliteľné hodiny
Jazyk a komunikácia	slovenský jazyk a literatúra	3	1	4
	rozvíjanie komunikačnej schopnosti	3		3
	rozvíjanie grafomotorických zručností	1	2	3
Matematika a práca s informáciami	matematika	3		3
	informatika			
Človek a príroda	vecné učenie	2		2
Človek a hodnoty	etická výchova/ náboženská výchova			
Človek a svet práce	pracovné vyučovanie	4		4
Umenie a kultúra	hudobná výchova	1		1
	výtvarná výchova	1		1
Zdravie a pohyb	telesná s športová výchova	2	1	3
Spolu		20	4	24

Rozsah výučby jednotlivých predmetov a ich zložiek v 3. ročníku vzdelávacieho variantu B

Názov predmetu	Týždenný rozsah výučby	Ročný rozsah výučby
Slovenský jazyk a literatúra	4	132
Rozvíjanie komunikačnej schopnosti	3	99
Rozvíjanie grafomotorických zručností	3	99
Matematika	3	99
Vecné učenie	2	66
Pracovné vyučovanie	4	132
Hudobná výchova	1	33
Výtvarná výchova	1	33
Telesná a športová výchova	3	99
Spolu	24	792

NÁVRH TEMATICKÝCH OKRUHOV VOLITEĽNÝCH PREDMETOV

Pri tvorbe školského vzdelávacieho programu sme brali do úvahy regionálnu polohu našej školy, zloženie žiakov triedy, ich stupeň postihnutia, prostredie z ktorého prichádzajú ako aj materiálo-technické vybavenie školy. Preto sme povinnú časť Štátneho vzdelávacieho programu doplnili nasledovne:

3. ročník

Slovenský jazyk a literatúra – 1 hod. týždenne

Vyučovanie slovenského jazyka a literatúry žiakov je základom celého vzdelávania a výchovy. Zvládnutie výchovno-vzdelávacích úloh slovenského jazyka a literatúry je predpokladom na splnenie úloh ďalších vyučovacích predmetov. Slovenský jazyk a literatúru sme rozšírili na opakovanie a upevňovanie učiva.

Rozvoj grafomotorických zručností - 2 hod. týždenne

Vyučovanie slovenského jazyka a literatúry podporíme jeho rozšírením o rozvoj grafomotorických zručností z dôvodu upevnenia získaných poznatkov a zručností, osvojených grafomotorických pravidiel, zdokonaľovania písomného prejavu. Tým budujeme zručnosti potrebné na získavanie informácií a na ich výmenu v sociálnom kontakte, čo má výrazný podiel na celkovej socializácii dieťaťa.

Rekreačná telesná výchova - 1 hod. týždenne

Rekreačná telesná výchova svojou rôznorodosťou ponúka mnoho možností realizácie telovýchovných aktivít a relaxácie. Je úzko spätá s posilňovaním zdravotného stavu žiakov, žiaci formou vychádzok spoznávajú bezprostredné aj širšie okolie školy, navštevujú telovýchovné zariadenia v meste, rozširujú si vedomosti a praktické zručnosti z dopravnej výchovy, prvej pomoci a turistiky. To všetko súvisí s rozhodnutím rozšíriť predmet telesná a športová výchova o rekreačnú telesnú výchovu.

Učebné osnovy

3. ročník

Slovenský jazyk a literatúra

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovaci predmet slovenský jazyk a literatúra je vo výchovno-vzdelávacom procese žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia jedným z kľúčových. Prostredníctvom rozvíjania materinského jazyka v ústnej a písomnej forme u žiakov cielene budujeme zručnosti potrebné na získavanie informácií a na ich výmenu v sociálnom kontakte, čo má výrazný podiel na celkovej socializácii dieťaťa.

Vyučovaci predmet slovenský jazyk a literatúra pozostáva zo zložiek čítanie a literárna výchova, písanie a sloh.

Čítanie a literárna výchova

Požiadavky v súvislosti s nácvikom techniky čítania, čítania s porozumením, reprodukcie obsahu textu u žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia nie je možné zovšeobecniť. Nie je teda možné ani vyžadovať detailné dodržiavanie obsahu vzdelávania určeného pre jednotlivé ročníky. Je potrebné počítať s tým, že jednotliví žiaci môžu prejavovať taký záujem o čítanie, že pomerne ľahko zvládnu jeho techniku a iní, napriek priaznivejšej mentálnej kapacite, nebudú postupovať očakávaným tempom. V takých prípadoch učiteľ hľadá iný spôsob práce so žiakom, pričom však dosahovanie iných cieľov, vrátane obsahu učiva, dokáže patrične odôvodniť.

Nie je záväzná učiť žiaka všetky tvary písmen veľkej a malej, tlačenej a písanej abecedy, pripúšťa sa nácvik čítania aj zápisu iba tvarov písmen veľkej tlačenej abecedy, treba však pamätať na neskorší obmedzený výber textov na čítanie – (malé tlačené písmená).

V prípade, že žiak je schopný pracovať s viacerými tvarmi písma, možno mu pri preberaní každého písmena pridať aj tvar malého tlačenej, veľkého písaného a malého písaného písmena.

Pri výučbe čítania sa môže stať, že úroveň techniky čítania u žiaka presiahne úroveň jeho intelektuálneho a rečového vývinu a nebude v súlade s úrovňou chápania čítaného textu.

Okrem textov na čítanie je preto potrebné takmer vždy využívať aj ilustrácie znázorňujúce kľúčové slová (osoba, zviera, vec, jav, činnosť, farby, výraz tváre a pod.) alebo skutočné predmety, resp. predvádzanie činností.

Pri nácviku pozornosti žiaka a tých zručností, ktoré predchádzajú učeniu čítať, ale aj pri samotnom vyučovaní čítania dbáme na to, aby sme ho upútali témami jemu blízkymi, ktorých použitie môžu slúžiť ako motivácia, resp. odmena.

CIELE

- vytvárať zručnosť a návyk prakticky a prehľadne si usporiadať pracovné miesto a potreby na lavici pri čítaní a písaní,
- vedieť čítať dvojslabičné slová,
- vedieť čítať jednoduché vety,
- spresňovať správnu výslovnosť žiakov.

OBSAH

Čítanie tlačenej abecedy, slabík a slov vyvedených v druhom ročníku.

Čítanie písanej abecedy, slabík nacvičovaných v písaní v druhom ročníku.

Postupné osvojovanie veľkých a malých písmen: **o, O, v, V, u, U, t, T, p, P.**

Čítanie otvorených slabík z osvojených písmen.

Nácvik čítania zatvorených slabík (im, et, it, op, pil, tam, lep).

Čítanie dvojslabičných slov z otvorených slabík.

Čítanie jednoduchých viet.

PROCES

Pri všetkých písmenách postupujeme tak, že najprv vyvodíme hlásku a písmeno za pomoci riekanky a obrázkov. Pri vyvodzovaní jednotlivých hlások a písmen vytvárame vizuálnu, akustickú a artikulačnú väzbu. Pripravujeme žiakov na čítanie slov včlenením prvej alebo poslednej hlásky do vysloveného slova. Učíme žiakov rozlišovať krátke a dlhé slabiky. Učíme ich počúvať a vnímať krátky príbeh alebo rozprávku.

STRATÉGIE VYUČOVANIA

Pri nácviku čítania využívame metódu splývavého čítania, pri ostatných činnostiach súvisiacich s nácvikom čítania a písania analyticko – syntetickú metódu.

Z ďalších metód:

- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, pochvala, povzbudenie a kritika,)
- slovné metódy (rozprávanie, opis, vysvetľovanie, rozhovor, beseda, dramatizácia)
- metódy samostatnej práce (samostatná práca s knihou, pracovným listom alebo obrázkovým materiálom)
- metódy opakovania a precvičovania vedomostí

Z organizačných foriem sa sústreďujeme na frontálnu a individuálnu prácu so žiakmi.

UČEBNÉ ZDROJE

Pracovné listy, odborná literatúra, obrázkové systémy, piktogramy, systémy používajúce multimediálnu techniku, literatúra, encyklopédie, časopisy, pexeso, internet.

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie a klasifikácia žiakov je vykonávaná v zmysle Metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

Učiteľ slovne hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony. Slovné hodnotenie musí obsahovať slovný popis práce a výsledok činnosti žiaka. Spôsob hodnotenia (pečiatka, obrázok, piktogram) si učiteľ zvolí sám. Učiteľ hodnotením motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky.

3. ročník

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet rozvíja reč, ako prostriedok vzájomnej ľudskej komunikácie, poznávania a myslenia je špecificky ľudská schopnosť. Môže sa vyvíjať len v prostredí poskytujúcom správny rečový vzor a príležitosť aktívnej rečovej komunikácie. Zo začiatku sa komunikácia žiakov realizuje formou didaktických hier, najlepšie v prirodzenom prostredí, na vychádzkach, na ihrisku a pri manipulácii so skutočnými predmetmi. Od živej skutočnosti sa prechádza k modelom a k obrazom. Pri týchto činnostiach sa využívajú didaktické hry, hračky a pomôcky určené pre špeciálne školy. Z hľadiska utvárania a rozširovania aktívnej slovnej zásoby je

dôležité, aby malo dieťa možnosť poznávať okolitý svet, získavať množstvo zážitkov a tieto skúsenosti a zážitky slovné vyjadriť. Okrem vyučovacích hodín predmetu rozvíjanie komunikačnej schopnosti sa na rozvíjaní a upevňovaní komunikačnej schopnosti žiaka podieľajú aj všetky vyučovacie predmety.

C I E L E

- stimulovať komunikáciu žiaka v sociálnej interakcii,
- rozvíjať sluchovú diferenciačnú schopnosť,
- rozvíjať porozumenie reči,
- podporovať spontánne vyjadrovanie potrieb, pocitov a názorov žiaka,
- podporovať verbálnu a neverbálnu komunikáciu žiaka
- vedieť poznávať a pomenovať veci a osoby v najbližšom okolí,
- rozširovať a aktivizovať pasívnu slovnú zásobu.

O B S A H

Podľa individuálneho stavu/úrovne komunikačnej schopnosti žiaka stimulujeme a rozvíjame nasledovné oblasti:

Rozvíjanie sluchovej diferenciačnej schopnosti

Hry s nerečovými zvukmi, rozlišovanie rôznych druhov zvukov (zvuky zvierat, štrnganie, búchanie, šuchot, zvonček, píšťalka a pod.), rozlišovanie intenzity a smeru prichádzajúcich zvukov. Rozlišovanie zvukov reči, rytmizovanie slabík, rozlišovanie počtu slabík v slove.

Porozumenie reči

Komentovaním všetkých činností a pomenovávaním predmetov rozvíjame porozumenie pojmov a ich vzájomných súvislostí. Pri hrách sa odporúča používať názorné skutočné predmety, ich miniatúry alebo primerané ilustrácie a obrázky. Postupne prechádzame od poznávania skutočných predmetov k obrázkom.

Rozvíjanie expresívnej reči

Námetové, edukačné a konštrukčné hry, pri ktorých žiak môže komentovať svoju činnosť. Vo všetkých hrách kladieme dôraz na hlasné komentovanie činnosti alebo spolukomentovanie s pomocou učiteľky.

Vytváranie situácií z bežného života tak, aby ich mohli žiaci lepšie pochopiť a komentovať a tým si upevňovať slovnú zásobu. Jednoduché aktívne pomenovávanie predmetov a dejov v prostredí školy a rodiny.

Tvorenie jednoslovných a dvojslovných viet, slovných pomenovaní.

Krátke jednoduché príbehy, rozvíjanie chápania časovej následnosti dejov.

Jednoduché rozprávanie zážitku alebo príbehu podľa obrázkov.

Práca s detskými leporelami, pestovanie vzťahu ku knihám.

Výmena rolí v rozhovore (napr. hra s telefónom a iné).

P R O C E S

Žiakovi je potrebné umožniť komunikovať takou formou, pre akú má zachované schopnosti a tieto v komunikácii stimulovať a rozvíjať. Rozvíjanie komunikačnej schopnosti sa prelína celým vyučovacím procesom a zároveň témy preberané v predmete RKS by mali byť v súlade s témami preberanými najmä v predmete slovenský jazyk a literatúra a vecné učenie. Na hodine rozvíjania komunikačnej schopnosti sa učiteľ má so žiakmi zamerať na porozumenie pojmov a súvislostí a precvičovanie ich používania v komunikácii.

Vhodnou formou aktivít je cielené vytváranie komunikačných situácií. Túto formu vyučovania možno realizovať na vyučovacej hodine alebo v bloku, v priestoroch triedy alebo v prirodzenom prostredí, ktoré súvisí s komunikačným obsahom alebo témou. U žiakov, ktorých hovorená reč je nezrozumiteľná alebo sú úplne nehovoriaci, zaradíme prvky AAK.

Nakoľko praktické používanie prvkov AAK si vyžaduje určitú úroveň rozvoja motorických schopností, zaradíme medzi aktivity v predmete RKS cvičenia hrubej i jemnej motoriky, koordinačné cvičenia, hry zamerané na tréning imitácie pohybov a pod. Pre podporu výkonu hovorenej reči odporúčame zaradenie cvikov na správne dýchanie a rozvíjanie motoriky artikulačných orgánov vo forme hry, ktoré je vhodné pripravovať v spolupráci s logopédom.

STRATÉGIE VYUČOVANIA

Prevahu používaných metód tvoria:

- špecifické metódy (metóda viacnásobného opakovania informácii, metóda nadmerného zvýraznenia informácie, metóda nadmerného zvýraznenia informácie inštrukčnými médiami, metóda zapojenia viacerých kanálov do prijímania informácii, metóda optimálneho kódovania, metóda intenzívnej spätnej väzby, metóda algoritmizácie obsahu vzdelávania, metóda pozitívneho posilňovania, metóda individuálneho prístupu,
- metódy sprostredkovaného prenosu poznatkov (demonštračné metódy, pozorovanie, manipulácia s predmetmi
- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, motivačná demonštrácia, pochvala, povzbudenie)
- slovné metódy (rozprávanie, opis, vysvetľovanie, rozhovor)
- metódy samostatnej práce (samostatná práca s obrázkovým materiálom)
- situačné metódy.

Z organizačných foriem uprednostníme individuálnu prácu so žiakmi pred frontálnou.

UČEBNÉ ZDROJE

IKT technika, hračky, modely, odborná literatúra, obrázkové systémy, piktogramy literatúra, encyklopédie, časopisy, multimediálna technika, pexeso, internet.

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie a klasifikácia žiakov je vykonávaná v zmysle Metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

Učiteľ slovne hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony. Slovné hodnotenie musí obsahovať slovný popis práce a výsledok činnosti žiaka. Spôsob hodnotenia (pečiatka, obrázok, piktogram) si učiteľ zvolí sám. Učiteľ hodnotením motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky.

3. ročník

Rozvíjanie grafomotorických zručností

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Okrem vyučovacích hodín predmetu rozvíjanie grafomotorických zručností sa na rozvíjaní a upevňovaní grafomotorických zručností podieľajú ďalšie vyučovacie predmety ako napr. výtvarná výchova, hudobná výchova.

Ako účinné pomôcky na vyučovanie rozvíjania grafomotorických zručností a písania okrem písacích nástrojov (hrubé voskové farby, kriedy, pastelky, ceruzky, neskôr pero), kartičiek s písmenami a obrázkami, je vhodné využívať reliéfne makety jednoduchých geometrických a iných tvarov na obkresľovanie a výkresy s predpísanými slovami, textami a nalepenými obrázkami, ktoré sa vložia do fólie, na ktorú žiak zmazateľnou fixkou môže dopĺňať vynechané písmená, slová... Takúto pomôcku možno využiť opakovane pre toho istého žiaka alebo postupne pre viacerých žiakov.

Psychomotorický vývoj dieťaťa tiež dobre podporujú aj hry so stavebnicami. Rozvíjajú súčasne motorické, zmyslové i poznávacie funkcie. Kultivujú technické myslenie, formujú tvorivosť a priestorovú predstavivosť, sústredenie a presnosť. Pri získavaní pracovných a technických zručností si dieťa postupne zdokonaľuje koordináciu jemnej motoriky vyžadujúcu svalovú činnosť rúk – ich drobné svalstvo.

C I E L E

- rozvíjať jemnú motoriku a grafomotoriku,
- vytvárať návyk prakticky si usporiadať potreby na lavici pri písaní,
- vytvárať zručnosť písať s príslušnými pracovnými, hygienickými a estetickými návykmi,
- spresňovať správny tvar písaného písmena.

O B S A H

Postupný nácvik písmen **a, o, p, t, v u**.

Písanie slabík z osvojených písmen jednoduchými spájacími ťahmi.

Nácvik uvoľneného, plynulého pohybu.

Zmenšovanie a spresňovanie tvaru písaného písmena.

P R O C E S

Pri písaní je možné využívať rytmické riekanky, prípadne hudobný sprievod. Nacvičené prvky stále opakujeme s použitím inej motivácie a iných písacích potrieb. Zaráďujeme cvičenia na uvoľňovanie ruky, odstránenie zlého, kŕčovitého držania písacích potrieb a prílišného tlaku na podložku.

Žiaci najprv každý tvar pozorujú, uvedomujú si súvislosť s nápovedným obrázkom a potom nacvičujú jednotlivé tvary a spoje s inými písmenami. Ak žiak nie je schopný zvládnuť písaný tvar písma, odporúčame pristúpiť k nácviku písania veľkých tlačенých písmen.

S T R A T É G I E V Y U Č O V A N I A

Najčastejšie používame nasledujúce metódy:

- špecifické metódy (metóda viacnásobného opakovania informácií, metóda nadmerného zvýraznenia informácie, metóda nadmerného zvýraznenia informácie inštrukčnými médiami, metóda zapojenia viacerých kanálov do prijímania informácií, metóda optimálneho kódovania, metóda intenzívnej spätnej väzby, metóda algoritmickej obsahu vzdelávania, metóda pozitívneho posilňovania, metóda individuálneho prístupu,
- metódy sprostredkovaného prenosu poznatkov (demonštračné metódy, pozorovanie)
- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, motivačná demonštrácia, pochvala, povzbudenie),
- slovné metódy (rozprávanie, opis, vysvetľovanie, rozhovor),
- metódy samostatnej práce (samostatná práca s obrázkovým materiálom),
- metódy precvičovania a zdokonaľovania (motorický tréning).

Z organizačných foriem sa sústredíme na individuálnu prácu so žiakmi pred frontálnou.

U Č E B N É Z D R O J E

Pracovné listy, omalovánky, obrázkové systémy, piktogramy systémy používajúce multimediálnu techniku pexeso, internet.

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie a klasifikácia žiakov je vykonávaná v zmysle Metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

Učiteľ slovne hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony. Slovné hodnotenie musí obsahovať slovný popis práce a výsledok činnosti žiaka. Spôsob hodnotenia (pečiatka, obrázok, piktogram) si učiteľ zvolí sám. Učiteľ hodnotením motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky.

3.ročník

Matematika

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Žiak získava prostredníctvom matematiky základné matematické vedomosti, zručnosti a návyky tak, aby ich v rozsahu svojich individuálnych schopností a možností, na svojom aktuálnom stupni vývinu dokázal v živote prirodzene aplikovať.

Ciele predmetu matematika sú kladené tak, aby bol obsah a proces vzdelávania orientovaný na žiaka, aby prostredníctvom individuálneho, názorného prístupu pôsobili na pozitívny kognitívny rozvoj a v konečnom dôsledku aj na rozvoj celej osobnosti žiaka.

Hranice obsahu učiva jednotlivých ročníkov nesmú byť prekážkou pre efektívne vzdelávanie žiaka. Časová potreba a množstvo obsahu učiva sa prispôbuje individuálnym schopnostiam žiaka. Dôležitý je výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok a vhodné učebné prostredie.

Učivo musí byť prezentované takými formami a metódami, ktoré sú pre daného žiaka najpriateľnejšie. Nie je podstatné to, aby si žiak osvojil čo najväčšie množstvo učiva, ale aby osvojené učivo vedel v čo najväčšej miere využívať v praktickom živote.

CIELE

- porovnávať a triediť činnosti každodenného života, predmety, vlastnosti, podľa určitých kritérií,
- osvojiť si základné prvky numerácie v obore prirodzených čísel do 5,
- osvojiť si základné početové výkony v obore prirodzených čísel do 5,
- osvojiť si základné prvky numerácie a početové výkony s číslom 0,
- osvojiť si základné geometrické predstavy.

OBSAH

Porovnávanie predmetov podľa vlastností : množstvo, veľkosť, farba, tvar.

Triedenie predmetov podľa vlastností, vytváranie skupín predmetov.

Vzťahy : viac – menej, patrí – nepatrí, dlhý – krátky, pred – za, hneď pred – hneď za.

Triedenie a porovnávanie rovinných útvarov: kruh, štvorec, trojuholník, priradovanie názvu.

Číslo 5. Číselný rad. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov.

Priradovanie predmetov k číslu 5. Čítanie a písanie číslice 5.

Znázorňovanie čísla 5.

Porovnávanie čísel 1, 2, 3, 4, 5. Znaky <, >, =.

Sčítanie v obore do 5. Zápis príkladov sčítania. Znázorňovanie príkladov sčítania. Riešenie slovných príkladov na sčítanie.

Odčítanie v obore do 5. Zápis príkladov odčítania. Znázorňovanie príkladov odčítania.

Rozklad čísla 5.

Riešenie slovných príkladov.

Mince 1 €, 2 €. Bankovka 5 €.

Číslo 0. Číselný rad 0- 5. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov.

Čítanie a písanie číslice 0.

Porovnávanie čísel 0 - 5. Znaky <, >, =.

Sčítanie s číslom 0. Znázorňovanie príkladov sčítania.

Rozklad čísla v obore do 5.

Slovné príklady na sčítanie.

Odčítanie s číslom 0. Znázorňovanie príkladov odčítania.

Slovné príklady na odčítania.

Pamäťový nácvik príkladov sčítania a odčítania.

PROCES

Žiaci sa učia triediť predmety, tvoriť skupinu predmetov podľa určeného znaku, zoraďovať predmety podľa pokynov. Osvojujú si numeráciu a početové výkony v obore do 5 a početové výkony s číslom 0. Nácvik určovania počtu predmetov realizujeme počítaním po jednej. Početové výkony sčítania a odčítania nacvičujeme oddelene a v závere každého oboru precvičujeme spoje sčítania a odčítania spoločne. Učia sa riešiť slovné príklady. Učia sa rozpoznávať a pomenovať rovinné útvary kruh, štvorec a trojuholník.

STRATÉGIE VYUČOVANIA

Prevahu používaných metód tvoria:

- metódy logického postupu (analýza, syntéza, indukcia, dedukcia, porovnávanie)
- metódy sprostredkovaného prenosu poznatkov (demonštračné metódy, pozorovanie, manipulácia s predmetmi)
- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, motivačná demonštrácia, pochvala, povzbudenie a kritika)
- slovné metódy (vysvetľovanie, rozprávanie, opis)
- metódy samostatnej práce (samostatná práca s knihou, pracovným listom, alebo obrázkovým materiálom a s využitím techniky)
- metódy opakovania a precvičovania vedomostí.

Z organizačných foriem sa sústreďujeme na frontálnu, skupinovú (didaktické hry) a individuálnu prácu so žiakmi, v menšej miere párovú prácu ako predprípravu skupinovej práce.

UČEBNÉ ZDROJE

Učebnice, obrázkový materiál, časopisy, edukačné programy, počítačové programy, internet.

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie a klasifikácia žiakov je vykonávaná v zmysle Metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

Učiteľ slovné hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony. Slovné hodnotenie musí obsahovať slovný popis práce a výsledok činnosti žiaka. Spôsob hodnotenia (pečiatka, obrázok, piktogram) si učiteľ zvolí sám. Učiteľ hodnotením motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky.

3. ročník

Vecné učenie

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Cieľom predmetu je viesť žiakov k pravdivému poznaniu sveta, prírody a spoločnosti, a to na základe vlastného pozorovania zmien v spôsobe života rastlín, zvierat a ľudí. Žiaci sa oboznamujú a manipulujú s prírodninami, vecami, učia sa chápať vzťahy medzi nimi a vedieť vyjadriť tieto zákonitosti slovom, usporiadaním, kresbou, alebo akýmkoľvek spôsobom prijateľným pre žiakov s mentálnym postihnutím.

Z prírodovednej oblasti sa žiaci zoznamujú s charakteristickými črtami živej a neživej prírody. Poznávajú zmeny, ktoré sa odohrávajú v prírode. Začínajú chápať zákonitosti zmien v prírode, v živote rastlín a živočíchov, získavajú predstavu o tom, ako prírodné zmeny ovplyvňujú činnosti ľudí. V učive usporiadanom podľa ročných období žiaci poznávajú prírodné javy primerané ich chápaniu a pozorujú, ako sú zmeny v prírode počas roka spojené s činnosťou ľudí a s ich životom.

Zo spoločenskovednej oblasti poznávajú žiaci domov, školské prostredie s jeho najbližším okolím, poznávajú dôležité dopravné značky, zoznamujú sa zo základnými pravidlami bezpečnosti cestnej premávky pre chodcov a cyklistov. Žiaci sa systematicky pripravujú na aktívnu účasť v cestnej premávke. Upevňujú si základné návyky nevyhnutné na ochranu zdravia.

Vo výchovno-vzdelávacom procese je potrebné, individuálne pre každého žiaka, citlivo zvážiť výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok, vhodnú formu motivácie, optimálnu náročnosť a čas potrebný na vykonanie úlohy, mieru členenia úlohy na jednoduchšie kroky, formu a mieru pomoci, vhodné učebné prostredie s optimálnym množstvom stimulov.

CIELE

- utvrdiť si jednoduché priestorové pojmy a vzťahy,
- vedieť sa orientovať v najbližšom okolí školy,
- osvojenie základných pojmov súvisiacich s ročnými obdobiami a orientáciou v čase,
- osvojovanie elementárnych zásad osobnej hygieny,
- osvojovanie základov kultúrneho správania,
- poznať niektoré ďalšie rastliny a zvieratá.

OBSAH

Trieda, škola a okolie školy

Upevnenie spoločenských návykov - predstavenie sa, pozdravenie, prosba a poďakovanie. Poznávanie mena a priezviska svojho učiteľa, mená spolužiakov, označenie triedy. Pomenovanie zariadenia triedy, pomenovanie školských potrieb.

Rozlišovanie vyučovacej hodiny a prestávky. Osvojovanie návyku ticho si sadieť a vstávať, hlásiť sa o slovo, usporiadať si pomôcky, udržiavať poriadok v lavici.

Orientácia v budove školy – umiestnenie triedy, šatne, telocvične, jedálne, toalety. Poznávanie okolia školy podľa miestnych podmienok.

Orientácia v čase

Porozumieť časovým údajom deň – noc, ráno – poľudnie - večer, teraz – potom - neskôr, dnes – zajtra. Určovanie dní v týždni. Pracovné dni, voľné dni. Kalendár.

Príroda

Pozorovanie zmien v prírode, zmeny počasia. Kalendár prírody.

Utvrdenie základných pojmov: teplo, zima, mráz, slnko, vietor, dážď, sneh, ľad s použitím obrázkov.

Pomenovanie ročných období s použitím obrázkov. Spresňovanie predstavy o ročných obdobiach.

Zvieratá v prírode

Pomenovanie zvierat a ich triedenie. Poznávanie zvierat v skutočnosti, na obrázku, CD a video.

Ďalšie domáce zvieratá: kačka, morka.

Ďalšie voľne žijúce zvieratá: bažant, žaba.

Vtáky a hmyz: vrana, vrabec, osa.

Počúvanie krátkych poviedok o zvieratkách.

Rastliny v prírode

Rozlišovanie pojmov kvet, strom, ker. Poznávanie rastlín.

Ďalšie kvety: narcis, púpava.

Ďalšie stromy: višňa, orech, poznávanie ich plodov.

Záhradné kry: ríbezle, egreše, vinič hroznorodý.

Starostlivosť o zdravie

Poznávanie a pomenovanie jednotlivých častí ľudského tela : hlava, krk, trup, ruky, nohy.

Poznávanie častí tváre: oči, nos, ústa, uši, jazyk, zuby, vlasy.

Ruka: dlaň, prsty, palec.

Osobná hygiena: umývanie rúk pred jedlom, po použití WC, čistenie zubov, česanie, čistenie nosa.

Umývanie ovocia a zeleniny pred konzumáciou.

Jedovaté rastliny, huby. Ochrana pred otravou.

Bezpečnosť cestnej premávky

Bezpečnosť chodcov. Chôdza po chodníku.

Bezpečné prechádzanie vozovky.

Semafor: červená – stoj, zelená – choď. Dopravná značka: prechod pre chodcov.

Bezpečnosť pri hrách, výletoch a kúpaní.

Obchod

Rozoznávanie obchodov podľa zamerania, poznávanie nápisov na obchode – globálnou metódou.

Hra na obchod. Poznávanie a pomenovanie tovaru: ovocie, zelenina, chlieb, pečivo, mlieko, mäso, saláma, vajcia.

Pojem peniaze, rozoznávanie mincí 1 €, 2 €. Poznávanie bankovky 5 €. Pravidlá správania sa v obchode.

Domov a rodina

Najbližší príbuzní – stará mama, starý otec, strýko, teta.

Náš byt. Pomenovanie častí bytu - kuchyňa, detská izba, obývačka, kúpeľňa, WC, balkón.

Kuchyňa – vybavenie kuchyne kuchynským riadom.

Praktická manipulácia s predmetmi a obrázkami predmetov.

PROCES

Učivo je usporiadané tak, aby nadväzovalo na poznatky z druhého ročníka a tie sa u žiakov upevnili. V učive o zvieratách a rastlinách v prírode najprv upevníme učivo z druhého ročníka (myš, jež, medveď, líška, drozd, lastovička a iné; rastliny – ruža, tulipán, snežienka, fialka, hruška, jablko a iné), až potom preberáme nové učivo.

Vedíme ich k osvojeniu si základných spoločenských, pracovných a hygienických návykov.

Na základe pozorovania zmien v živote rastlín, zvierat a ľudí sa spresňuje predstava žiakov o roku a ročných obdobiach. V hre na obchod sa učia správaniu pri nakupovaní.

Zmyslovým vnímaním a činnosťou s jednoduchými prírodninami alebo s ich modelmi a s vyobrazenými materiálmi sa žiaci učia chápať význam vecí, ich vlastností, vzájomné vzťahy a súvislosti medzi nimi.

STRATÉGIE VYUČOVANIA

Volíme primerané špeciálno-pedagogické metódy, ktoré sa opierajú o zmyslové poznávanie žiakov. Prevažne ide o:

- metódy sprostredkovaného prenosu poznatkov (demonštračné metódy, pozorovanie, manipulácia s predmetmi)
- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, motivačná demonštrácia, pochvala, povzbudenie a kritika)
- slovné metódy (rozprávanie, opis, vysvetľovanie, rozhovor, beseda)
- metódy samostatnej práce (samostatná práca s knihou, pracovným listom, alebo obrázkovým materiálom)
- hra ako metóda
- metódy opakovania a precvičovania vedomostí.

Hlavným zdrojom poznania sú jednoduché pozorovania prírody a spoločenského diania na vychádzkach, v kútiku živej prírody, pri sledovaní a vedení kalendára prírody, jednoduché pokusy a praktické činnosti, poznatky získané prostredníctvom práce s IKT. Z organizačných foriem sa sústreďujeme hlavne na frontálnu a individuálnu prácu so žiakmi či vychádzky.

UČEBNÉ ZDROJE

Učebnice, encyklopédie, obrázkový materiál, časopisy, edukačné programy, vlastné pozorovanie, internet, audio nahrávky, hudobné nástroje, CD a DVD nosiče, počítačové programy a pod.

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie a klasifikácia žiakov je vykonávaná v zmysle Metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

Učiteľ slovne hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony. Slovné hodnotenie musí obsahovať slovný popis práce a výsledok činnosti žiaka. Spôsob hodnotenia (pečiatka, obrázok, piktogram) si učiteľ zvolí sám. Učiteľ hodnotením motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky.

3. ročník
Pracovné vyučovanie

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet pracovné vyučovanie má významnú úlohu vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím z hľadiska úspešného sociálneho začlenenia sa do spoločnosti, vytvárania sociálneho, pracovného a osobného uplatnenia sa, individuálneho rozvoja jeho osobnosti a z hľadiska vytvárania vzťahov k okolitému životu.

Pracovné vyučovanie je dôležitým faktorom pri vytváraní samoobslužných a hygienických návykov, pri vytváraní a rozvoji poznávacích procesov, motorických a pracovných zručností a návykov. Osvojovanie si rôznych pracovných zručností vo vyšších ročníkoch je dôležitým činiteľom predprofesionálnej prípravy.

Pracovné vyučovanie prispieva k uspokojovaniu osobných potrieb žiaka, k rozvoju jeho schopností, možností a zručností. V kooperácii s ostatnými predmetmi prispieva k rozvoju celej osobnosti žiaka, a tým sa stáva jeho život zmyslupnejším a nezávislejším.

Obsah predmetu sa realizuje v čo najväčšej miere v prirodzených podmienkach, v situáciách, v ktorých bude žiak danú činnosť v reálnom živote vykonávať.

Obsah pracovného vyučovania je členený na jednotlivé zložky.

Sebaobslužné činnosti – žiaci nadobúdajú zručnosti v starostlivosti o hygienu tela a zovňajšku, osvojujú si stravovacie návyky a pravidlá stolovania.

Práce v domácnosti – žiaci si osvojujú základné pracovných návyky v domácnosti, zručností potrebné pri domácich prácach a udržiavanie poriadku. Súčasťou tejto zložky je aj šitie. Žiaci nadobúdajú zručnosti v základných technikách šitia a ručných prác. Súčasťou zložky sú aj práce v kuchyni. Žiaci si osvojujú základné znalosti o potravinách, a ako udržiavať poriadok a hygienu v kuchyni. Vo vyšších ročníkoch nadobúdajú žiaci zručnosti pri príprave jednoduchých nápojov a jedál.

Práce v dielni – žiaci si osvojujú schopnosť rozlišovať rozličné materiály, spoznávajú ich v praktickom živote, osvojujú si manuálne zručnosti s nimi a vytvárajú jednoduché výrobky. Aktivity sú zamerané na práce s drobným materiálom a papierom, montážne a demontážne práce. Vo vyšších ročníkoch je súčasťou tejto zložky aj práca s drevom.

Pestovateľské práce – žiaci sa učia rozpoznávať rôzne druhy ovocia a zeleniny, nadobúdajú základné pestovateľské zručnosti, osvojujú si starostlivosť o izbové rastliny.

C I E L E

- upevňovať základné hygienické návyky,
- zvyšovať samostatnosť pri sebaobslužných činnostiach,
- upevňovať základné stravovacie návyky,
- utvárať základné manuálne zručnosti,
- rozvíjať schopnosť verbalizovania činnosti,
- rozlišovať rôzne materiály,
- udržiavať poriadok na pracovnom mieste,
- zvládnuť základy jednoduchej starostlivosti o izbové rastliny.

O B S A H

Sebaobslužné činnosti

Osobná hygiena – utvrdenie správneho postupu umývania rúk a tváre, používanie mydla, uteráka, hrebeňa a vreckovky.

Používanie WC, toaletného papiera, splachovanie, hygiena rúk – samostatne.

Vyzliekanie a obliekanie odevov a bielizne. Utvrdenie zručnosti pri rozopínaní a zapínaní gombíkov, používaní zipsov, patentiek. Upevňovanie opaskov.

Samostatné obúvanie a vyzúvanie, rozväzovanie alebo zväzovanie šnúrok, zapínanie a odopínanie suchých zipsov.

Stolovanie v triede a v školskej jedálni. Sebaobsluha pri jedení. Vytváranie zručnosti pri používaní vidličky a noža

Práce v domácnosti

Starostlivosť o osobné veci a školské pomôcky. Samostatné odkladanie pomôcok v triede na určené miesto. Ukladanie osobných vecí do tašky, hygienického vrecúška.

Utieranie prachu z nábytku v triede, utieranie tabule.

Vytváranie zručnosti pri zametaní podlahy metličkou a lopatkou. Samostatné zbieranie odpadkov a vynášanie koša do smetnej nádoby.

Samostatné odkladanie odevov a obuvi v šatni.

Odomykanie a zamykanie dverí.

Osvojenie názvov základného riadu. Odkladanie riadu. Utieranie plastovej tácky.
Utváranie zručnosti v jednoduchom prestieraní.

Práce v dielni

Práce s drobným materiálom

Triedenie rôznych druhov drobného materiálu podľa veľkosti, farby a tvaru.

Ukladanie roztriedeného materiálu do rôznych nádob, škatúl a zásuviek podľa pokynov.

Manipulácia s drobným materiálom: presýpanie, prekladanie, skladanie mozaiky (vkladaním, napichávaním, nalepovaním). Navliekanie korálok podľa pokynov.

Namotávanie vlny na cievku. Spletanie špagátikov.

Strihanie povrázok, slamy, vlny, handričiek.

Precvičovanie viazania uzla a mašličky.

Zbieranie a rozlišovanie listov, nalepovanie listov.

Práce s papierom

Triedenie a porovnávanie papiera podľa vlastností - povrch (hladký, drsný), hrúbka (tenký, hrubý), farba.

Prekladanie, skladanie, vystrihovanie, nalepovanie, zlepovanie papiera (skladačky, mozaiky).

Potláčanie papiera odtlačkami rozličných predmetov, detskými tlačidielkami.

Montážne a demontážne práce

Stavanie z kociek (komíny, mosty, steny, domy).

Skladanie, rozkladanie, skrutkovanie predmetov, hračiek, stavebníc.

Zostavovanie tvarov zo špajlí, tyčiek, drievok.

Pestovateľské práce

Starostlivosť o izbové rastliny – upevnenie základov starostlivosti o izbové rastliny z predošlého ročníka.

Polievanie kvetinových hriadok na školskom záhone.

Poznávanie podmienok pre život rastlín – voda, vzduch, svetlo, teplo, pôda – pozorovanie klíčenia a rastu rastlín (tráva, fazuľa, hrach, obilie).

Práca so záhradným náradím- hrable, motyka, krhla.

Pomoc pri zbere úrody na školskom pozemku.

Hrabanie lístia. Zbieranie šišíek, plodov gaššana, duba, buka, šípok.

PROCES

Pri práci s nožnicami poučíme žiakov o bezpečnosti a ich správnom používaní. Používame nožnice so zaguľatenými hrotmi. Žiaci prekladajú papier na polovice, na štvrtiny, vystrihujú tvary s rovnými čiarami. Pri pestovateľských prácach žiaci pozorujú zmeny na semenách pri klíčení a začiatočnom raste v miskách a črepníkoch, ale pozorujú aj rast rastlín, vytváranie kvetov a plodov na školskom pozemku. Úroveň dosiahnutia zručnosti závisí od individuálnej schopnosti žiaka.

STRATÉGIE VYUČOVANIA

Prevažne používané metódy :

- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, motivačná demonštrácia, pochvala, povzbudenie a kritika)
- slovné metódy (rozprávanie, opis, vysvetľovanie, rozhovor)
- metódy samostatnej práce (samostatná práca s obrázkovým a pracovným materiálom) aktivizujúce metódy vyučovania – praktická aktivita
- metódy sprostredkovaného prenosu poznatkov (demonštračné metódy, demonštrácia dvojrozmerných pomôcok – obrazy, schémy, televízia, film, pozorovanie, manipulácia s predmetmi, didaktická montáž a demontáž)
- metódy opakovania a precvičovania vedomostí.

Z organizačných foriem viac využívať tímovú prácu pred frontálnou prácou, prácu vo dvojiciach a individuálnu prácu so žiakmi. Z hľadiska realizačných foriem využívať vyučovanie v dielňach, na školskom pozemku, cvičnej kuchynke, na vychádzkach a exkurziách.

UČEBNÉ ZDROJE

Obrázkový materiál, časopisy, edukačné programy, vlastné pozorovanie, počítačové programy stavebnice, školský pozemok, herbár, exponáty, architektonické pamiatky a zaujímavosti regiónu.

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie a klasifikácia žiakov je vykonávaná v zmysle Metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

Učiteľ slovne hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony. Slovné hodnotenie musí obsahovať slovný popis práce a výsledok činnosti žiaka. Spôsob hodnotenia (pečiatka, obrázok, piktogram) si učiteľ zvolí sám. Učiteľ hodnotením motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky.

3. ročník

Hudobná výchova

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet hudobná výchova ako jeden z výchovných predmetov je neoddeliteľnou súčasťou výchovy harmonicky rozvinutej osobnosti. Učí žiakov vnímať a prežívať krásu nielen v hudbe, ale aj v iných druhoch umenia. Ciele hudobnej výchovy špeciálnej základnej školy sú podmienené špecifickosťou úloh školy, spoločnými a individuálnymi problémami rozvoja osobnosti žiakov, bezprostrednou fyziologickou pôsobivosťou hudby a možnosťami jej psychoterapeutického pôsobenia.

Cieľom hudobnej výchovy špeciálnej základnej školy je rozvoj hudobnosti žiakov spevom, hrou na jednoduché hudobné nástroje, počúvaním hudby, pohybovým prejavom vychádzajúcim z hudby. Pritom treba rešpektovať ich postihnutie, hudobné schopnosti a zručnosti.

Predmet hudobná výchova vedie žiakov k tomu, aby sa hudba stala súčasťou ich každodenného života. Orientuje žiakov aj v súčasných hudobných žánroch, citlivo ich vedie k tomu, aby sa učili rozlišovať v hudbe kvalitu.

Výchovno-vzdelávacie úlohy hudobnej výchovy plnia žiaci v prítlačivo motivovaných hudobných činnostiach – speváckych, inštrumentálnych, pohybových a posluchových.

Piesne sa učia spievať kultivovaným hlasom, intonačne a rytmicky správne. Osvojujú si základné poznatky o hudobných nástrojoch, rozlišujú ich podľa zvuku. Aktívne sa oboznamujú s Orffovým inštrumentárom, prípadne s ďalšími hudobnými nástrojmi.

Skladby na počúvanie sú vyberané tak, aby boli primerané pre žiakov z hudobnej i obsahovej stránky, aby nadväzovali na poznatky z ostatných zložiek hudobnej výchovy a prispievali k utváraniu kladného vzťahu k hudbe. V priebehu školského roka sa žiaci oboznámia najmenej so siedmimi skladbami na počúvanie. Pri počúvaní skladieb orientovať žiaka aj v súčasnej tvorbe, populárnej tvorbe, ale aj v regionálnej ľudovej tvorbe. Podporovať spontánnu detskú kreativitu, rozvíjať emocionalitu, rozvíjať prepojenie pohybovej, hudobnej a slovesnej kultúry. Chápať hudobnú výchovu ako psychoterapeutický prostriedok hudobnej relaxácie, cieľavedome zameraný na psychickú a somatickú aktivizáciu osobnosti a jej uvoľnenie.

Pohybové vyjadrenie hudby vychádza zo spontánneho prejavu detí, vedie ku kultivovanému pohybu zladenému s hudbou, rytmom a obsahom skladieb.

Hudobná výchova prispieva aj k formovaniu psychických procesov a vlastností žiakov. Pôsobí na ich pozornosť, predstavivosť, pamäť, výrazne ovplyvňuje sluchové vnímanie a obohacuje citový život žiakov.

C I E L E

- utvrdzovať základné hudobné vedomosti a návyky z predchádzajúcich ročníkov,
- vytvárať predpoklady na primerané vnímanie hudby, na spev a ostatné hudobné prejavy,
- rozvíjať hudobnú pozornosť, pamäť a predstavivosť,
- rozvíjať zmysel pre tonalitu,
- osvojiť si nové piesne a hudobno-pohybové hry.

O B S A H

Rytmické cvičenia, využitie nástrojov Orffovho inštrumentária.

Vyludzovanie zvukov na jednoduchých hudobných nástrojoch.

Určovanie vlastností vnímaných zvukov: dlhý – krátky tón, hlasný – tichý tón, hudba – ľudský hlas.

Melodizácia slov alebo slovných zoskupení, rečňovaniek, vyčítaniek, hádaniek.

Detské piesne (Vrabec muzikant; Húsky, húsky; Náš Brok; Paste sa húsatká, paste; Kohútik jarabý; Červené jablčko a iné). Detské hudobno-pohybové hry (Zajačík do lesa; Skáče žaba po blate; A ty Hana, stoj v kole; Češem si hlavičku a iné).

Hra na telo na známe piesne, rečňovanky.

Počúvanie vokálnych a inštrumentálnych miniatúr, kolied, ľudových piesní.

P R O C E S

Pri speve sa snažíme, aby žiaci mäkko nasadzovali tón, uvoľňovali hlasové orgány, učíme ich prirodzene vdychovať a prostredníctvom rôznych podnetných hier upevňovať správnu výslovnosť a artikuláciu. Pri pohybových činnostiach vedíme žiakov k tomu, aby sa naučili pohybom reagovať na zmenu výšky, dĺžky, sily tónov, aby sa podľa rôznych úderov (napr. na bubienok) naučili meniť smer, tempo a druhy chôdze, behu, pochodu i poskokov.

S T R A T É G I E V Y U Č O V A N I A

Používané metódy na hodinách hudobnej výchovy:

- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, motivačná demonštrácia, pochvala, povzbudenie a kritika)
- slovné metódy (rozprávanie, vysvetľovanie, riadený rozhovor)
- metóda imitačná – napodobňovanie podľa počutia
- praktické metódy v podobe hudobných činností
- metóda sprostredkovania hudobných poznatkov a hudby učiteľom a v interakcii učiteľ a žiak
- didaktická hra ako metóda
- metódy demonštračné (demonštrácia akustického záznamu)
- metódy opakovania a precvičovania vedomostí.

Z organizačných foriem do popredia posúvame skupinovú, individuálnu a frontálnu prácu so žiakmi.

UČEBNÉ ZDROJE

Obrazový a obrázkový materiál, časopisy, edukačné programy, vlastné pozorovanie, internet, audio nahrávky, hudobné nástroje, CD a DVD nosiče, počítačové programy.

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie a klasifikácia žiakov je vykonávaná v zmysle Metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

Učiteľ slovné hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony. Slovné hodnotenie musí obsahovať slovný popis práce a výsledok činnosti žiaka. Spôsob hodnotenia (pečiatka, obrázok, piktogram) si učiteľ zvolí sám. Učiteľ hodnotením motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky.

3. ročník

Výtvarná výchova

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím má nezastupiteľné miesto aj predmet výtvarná výchova. Výtvarné aktivity napomáhajú žiakom s mentálnym postihnutím rozvíjať grafomotorické zručnosti, hrubú a jemnú motoriku. Na základe rozvoja jemnej motoriky sa rozvíjajú aj komunikačné schopnosti, expresívna a receptívna zložka reči, a aj nonverbálna forma komunikácie.

Výchovno-vzdelávacie ciele predmetu výtvarná výchova pre žiakov s mentálnym postihnutím vychádzajú zo všeobecne stanovených cieľov výtvarnej výchovy ako vyučovacieho predmetu a zo všeobecne stanovených cieľov vzdelávania žiakov s mentálnym postihnutím:

- rozvoj jemnej a hrubej motoriky,
- rozvoj koordinovaného pohybu rúk,
- rozvoj senzomotorickej koordinácie,
- rozvoj lateralít
- rozvoj priestorovej orientácie,
- rozvoj koordinácie oko – ruka,
- rozvoj pozornosti,
- rozvoj priestorovej pamäti,
- rozvoj vnímania,
- rozvoj kreativity a improvizácie,
- spoločné výtvarné aktivity pomocou napodobňovania.

Výchovno-vzdelávacie ciele a niektoré aktivity výtvarnej výchovy sa prelínajú s cieľmi a činnosťami iných vyučovacích predmetov, a to najmä s predmetmi slovenský jazyk, hudobná výchova, telesná výchova a pracovné vyučovanie.

CIELE

- rozvíjať zmyslové vnímanie a pozornosť,
- rozvíjať predstavivosť,
- naučiť žiakov používať výtvarné materiály a pomôcky,
- vedieť rozlišovať a pomenovať základné farby,
- rozvíjať grafický prejav a estetické cítenie žiakov.

OBSAH

Kresba (mäkká ceruzka, rudka, krieda, suchý pastel, voskový pastel)

- Voľné kreslenie – rozvíjanie grafického pohybu ruky. Horizontálne a vertikálne čiary, oblúky, kruhy, vlnovky, špirály veľkým aj malým pohybom.
- Kreslenie tvarovo nenáročných predmetov: jablko, slivka, strom, had a iné.
- Napodobňovanie jednoduchých tvarov.
- Maľovanky – vyfarbovanie obrázkov a predkreslených tvarov.
- Kreslenie na veľkú plochu hrubými farebnými kriedami.
- Maľba (tampón, drievko, hrubá fixka, prstové farby, akvarelové farby, tempéry)
- Liatie, kvapkanie, otláčanie, dotváranie farebných škvŕn, hra s farbami – rozpíjanie, zapúšťanie do vlhkého podkladu, kontrast svetlých a tmavých farieb.
- Ukladanie farby štetcom na plochu papiera, prerušovanie ťahu štetca bodkami, čiarkami, vytváranie jednoduchých tvarov zväčšovaním škvŕn zo stredu.
- Pracovať prstovou farbou, tvoriť odtlačky dlane, prstov, chodidla.
- Nanášať farbu prstom technikou kresby. Rozotierať farebnú škvŕnu prstom alebo drievkom.
- Modelovanie (plastelína, modurit, cesto, rôzne modelovacie materiály)
- Poznávanie základných vlastností modelovacích materiálov stláčaním, miesením, valkaním, vyťahovaním, šľáňaním. Modelovanie guľe medzi dlaňami krúživým pohybom rúk. Válčanie valčeka medzi dlaňami a medzi dlaňou a podložkou priamymi pohybmi rúk. Vytváranie objemu točením ušľáňaného valčeka (miska, košík, pečivo a iné).
- Modelovanie jednoduchej skutočnosti uplatňovaním schopnosti splošťovať guľu, ohýbať okraje placky (ovocie, huby, had, lopta).
- Modelovanie na pieskovisku a na pieskovom stole.

PROCES

Rozvíjame pozorovacie schopnosti a zrkovú pamäť. Žiaci vnímajú a pozorujú jednoduché predmety zo svojho okolia, voľne ich zobrazujú. Pracujeme na rôznych plochách, podľa účelu striedame veľké a menšie formáty. Vedeť žiakov k spresňovaniu ich výtvarného prejavu. Využívame mäkký grafický materiál. Na vytváranie elementárneho zmyslu pre priestor v súvislosti s rozvíjaním hmatu využívame hmatové hádanky, hru na slepú babu. Pri práci s prstovými farbami musí zloženie farby rešpektovať zdravotné riziká.

STRATÉGIE VYUČOVANIA

Prevažne používané metódy:

- špecifické metódy (metóda zapojenia viacerých kanálov do prijímania informácií, metóda, metóda pozitívneho posilňovania, metóda individuálneho prístupu)
- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, motivačná demonštrácia, pochvala, povzbudenie a kritika)
- slovné metódy (rozprávanie, opis, vysvetľovanie, rozhovor)
- metódy sprostredkovaného prenosu poznatkov (demonštračné metódy, pozorovanie, manipulácia s predmetmi)
- metódy samostatnej práce a individuálneho prístupu pri samostatnej práci
- emocionálne pozorovanie
- hra s farbou ako metóda
- metódy opakovania a precvičovania vedomostí.

Z organizačných foriem sa sústreďujeme na frontálnu a individuálnu prácu so žiakmi – experimentovanie a samostatnú činnosť. Žiaci majú možnosť pracovať aj v iných polohách ako sediačky, napr. postojáčky, podľa formátu papiera. Pracujú aj na veľkej ploche, na tabuli, na baliacom papieri, v piesku. Od veľkých formátov prechádzajú k menším, striedajú ich podľa účelu.

UČEBNÉ ZDROJE

Ukážky výtvarného umenia, umelecká tvorby pre deti, predlohy, ilustrácie kníh a časopisov pre deti, detské encyklopédie, detské časopisy, filmy, IKT.

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie a klasifikácia žiakov je vykonávaná v zmysle Metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

Učiteľ slovné hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony. Slovné hodnotenie musí obsahovať slovný popis práce a výsledok činnosti žiaka. Spôsob hodnotenia (pečiatka, obrázok, piktogram) si učiteľ zvolí sám. Učiteľ hodnotením motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky.

3. ročník

Telesná a športová výchova

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Ciele a obsah predmetu telesná a športová výchova sú zamerané na dosiahnutie optimálneho telesného a pohybového rozvoja žiakov s mentálnym postihnutím, vypestovanie pozitívneho vzťahu k pohybu, cvičeniu a športu v rámci ich možností a schopností.

S rozvíjaním pohybovej aktivity úzko súvisí rozvoj poznávacej činnosti, nakoľko pri pohybových aktivitách pôsobíme aj na rozvoj psychických funkcií – na vnímanie, pozornosť, pamäť, myslenie, fantáziu a reč. Po určení motorickej a senzomotorickej vývinovej úrovne žiaka sa treba zamerať na utváranie účelových pohybových zručností, kompenzáciu motorických nedostatkov, elimináciu nevhodných motorických prejavov a pohybových stereotypii a tiež na rozvoj komunikačných schopností, s pozitívnym dopadom – okrem rozvoja motoriky a pohybových schopností – aj na jeho percepciu, kognitívne a sociálne funkcie.

Ciele telesnej a športovej výchovy žiakov s mentálnym postihnutím vychádzajú zo všeobecne stanovených cieľov telesnej a športovej výchovy ako vyučovacieho predmetu vo výchovno-vzdelávacom procese, pričom je potrebné ich prispôbiť a doplniť na základe nutnosti zohľadnenia špecifik vývinu a prejavov žiakov s mentálnym postihnutím

- zvýšenie fyzickej zdatnosti a kondície žiaka,
- zlepšenie senzomotorických schopností,
- zvýšenie úrovne základných pohybových schopností,
- rozvoj cielených a koordinovaných pohybov s dôrazom na meniace sa prostredie a meniace sa aktivity,
- rozvoj prijateľných foriem pohybových aktivít s dôrazom na aktuálny sociálny kontext,
- osvojenie a upevnenie hygienických návykov,
- rozvoj verbálnych schopností,
- funkčne využívať komunikačné prostriedky vo vzťahu k telovýchovným aktivitám,
- zlepšiť prijímanie fyzického kontaktu s iným človekom,
- dodržiavať stanovené pravidlá pri fyzickej aktivite,
- spolupracovať a byť funkčným článkom vo vzájomnej interakcii s inými osobami,
- dodržiavať poradie v skupine,
- uplatňovať sebakontrolu pri pohybovej aktivite,
- zvládať účasť na hrových aktivitách s výmenou rolí,
- vedieť sa prispôbiť požiadavkám skupiny,
- uplatňovať napodobňovanie pri spoločných pohybových aktivitách,

- uvedomovať si jednotlivé časti svojho tela vo vzťahu k riadenému pohybu,
- vnímať smer v súvislosti s pohybom a orientáciou v priestore (hore, dolu, dopredu, dozadu, vpravo, vľavo...),
- rozvoj hrubej aj jemnej motoriky,
- rozvoj pohybovej koordinácie,
- rozvoj koordinácie oko – ruka,
- rozvoj pozornosti,
- rozvoj priestorovej a časovo – sledovej pamäti,
- rozvoj kreativity a improvizácie,
- rozvoj schopnosti generalizovať.

Uvedené ciele sa dosahujú prostredníctvom telovýchovných aktivít uvedených v obsahu predmetu:

- poznatky z telesnej kultúry, terminológia (druhy športov, cvikov, pohybov a polôh tela a častí tela pri telovýchovných činnostiach, častí tela, pomenovanie telocvičného náradia, náčinia a používaných pomôcok, atď.),
- základy poradových cvičení (povely poradových cvičení),
- prípravné, kondičné, koordináčne, kompenzačné, uvoľňovacie, vytrvalostné, obratnostné, relaxačné cvičenia,
- pohybové hry,
- rytmické hry a základy tanca,
- základy atletiky,
- turistika, resp. aj plávanie.

Na telesnej a športovej výchove sa využíva štandardné telocvičné náčinie a náradie a ďalšie vhodné pomôcky: lavička, švédka debna, rebriny, trampolína, molitanové podložky, lopty, plastové obruče, kolky, farebná lepiaca páska, farebné fólie a rôzne ďalšie telocvičné náradie.

C I E L E

- Formovať kladné postoje k pohybovej aktivite,
- upevňovať základné hygienické návyky pri pohybovej aktivite,
- viesť žiakov k dodržiavaniu zásad bezpečnosti pri cvičení,
- rozvíjať obratnosť, rýchlosť a dynamickú silu žiakov,
- zautomatizovať už zvládnuté pohyby, spresňovať polohu a pohyby rúk a nôh
- vytvárať predpoklady pre správne držanie tela a predchádzať funkčným nedostatkom pohybového systému.

O B S A H

Zdravotné cvičenia

Cvičenia zamerané na posilňovanie, uvoľňovanie a preťahovanie jednotlivých svalových skupín, na získavanie návykov správneho držania tela, na zväčšovanie pohybového rozsahu kĺbov a chrbtice.

Jazda na rehabilitačnom bicykli.

Chôdza na akupresúrnom chodníku.

Kondičné cvičenia

Chôdza – upevňovanie základnej lokomócie, kladenie chodidiel, správne držanie tela pri chôdzi, práca paží, chôdza daným smerom, chôdza po čiare, po lane, po hadici, chôdza v zástupe za učiteľom, chôdza v rytme udávanom bicími nástrojmi, riekankami. Obchádzanie prekážok. Prekračovanie nízkych prekážok pri chôdzi. Chôdza vo výpone, chôdza naboso v bezpečnom teréne.

Beh – nácvik tichého našľapovania pri behu, nácvik dvíhania nôh, ohýbanie v kolenách, nácvik vybehnutia na daný signál, beh po celej ploche, beh v zástupe za učiteľom, beh v danom tempe, ktorý zodpovedá prirodzenému tempu detskej chôdze. Beh so zmenami smeru. Opakovaný krátky beh 10 – 15 sekúnd. Beh po slalomovej dráhe, orientácia v priestore.

Skoky – poskoky na mieste znožmo a striedavo na jednej, na druhej nohe, skoky z miesta, skok cez čiaru, zoskok z výšky 10 – 15 cm do drepu. Sed a udržanie rovnováhy na fit – lopte, skákanie na lopte v sede. Skoky znožmo v chôdzi. Skoky z nohy na nohu. Výskoky s natáňovaním sa za predmetom umiestneným nad hlavou žiaka. Lezenie – ľubovoľným smerom dopredu, podliezanie, preliezanie vhodných prekážok, preliezačky, nízky rebrík, švédske lavičky, diely švédskej debny, obruče na stojanoch, Polikarpova stavebnica. Lezenie k cieľu. Lezenie od značky po značku.

Hádzanie a chytanie - chytania lopty gúľajúcej sa po zemi, po mierne šikmej ploche, chytania lopty hodenej učiteľom. Hod loptou do terča a na cieľ. Hádzanie lopty spolužiakovi. Manipulácia s drobnými predmetmi: zbieranie, podávanie, prenášanie, skladanie, upratovanie. Triafanie loptou pri hre s plastovými kolkami.

Cvičenia s využitím švédskej lavičky, švédskej debny.

Výstup na lavičku, prechod po lavičke, zostup z lavičky, obraty na lavičke, nácvik udržiavania rovnováhy. Sed a kľak na švédskej debne, preliezanie jednotlivých dielov švédskej debny.

Základy akrobatických cvičení

Vzpor drepmo, sed roznožný s predklonom. Plynulé prevaľovanie- „sudy“ aj na mierne šikmej podložke, prevaľovanie z boka na bok v ľahu s pažami pri tele. Kotúľ vpred. Rovnovážny postoj na jednej nohe, stoj na jednej nohe s prednožovaním, unožovaním, zanožovaním v nízkej polohe.

Aktivity na rozvoj rovnováhy, laterality a koordinácie pohybov. Kolíska. Nácvik zmeny postojov a polôh.

Sezónne činnosti

V zimnom období hry na snehu (tvarovanie snehovej gule – hádzanie na cieľ, stávanie snehuliaka), nácvik chôdze po klzkej ploche, šmýkanie, sánkovanie na miernom svahu.

Prekonávanie strachu z kĺzania.

V jarom a letnom období turistika – osvojovanie techniky presunu v teréne. Jazda na trojkolke. Jazda na kolobežke: cvičenie rovnováhy, nácvik rýchlosti.

Ak sú vhodné podmienky – plavecký výcvik.

Kolektívne činnosti

Kolektívne hry spojené s chôdzou a behom, naháňacky s jednoduchými pravidlami.

Hry s využitím lopty – gúľanie, podávanie, chytanie, hádzanie.

Hudobno - pohybové hry

Cvičenia zamerané na koordináciu pohybu v rytme hudby, s rytmom riekanky, jednoduché rytmické pohyby rúk a nôh, tlieskanie, podupy a poskoky na mieste a z miesta. Detské piesne spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít (sejeme, melieme, miešame, hojdáme, prelievame, klopeme, striháme a iné).

Motivovaná a rytmizovaná chôdza a beh v základnom tempe. Nácvik striedania chôdze a behu podľa rytmického sprievodu.

Koordináčne a relaxačné cvičenia

Cvičenia zamerané na uvedomovanie si vertikalizácie a predlžovanie osi tela, nácvik základných východiskových polôh – stoj, sed, ľah na chrbte, ľah na bruchu.

Cvičenia zamerané na lokálne uvoľňovanie častí hornej a dolnej končatiny, trupu, uvoľňovanie končatín vytriasaním v ľahu na chrbte, celková relaxácia, aktivity na psychické uvoľnenie. Vedomé uvoľňovanie tela v ľahu na chrbte (handrový panáčik).

Nácvik prehĺbeného lokálneho dýchania, uvoľnené vydychovanie.

PROCES

Na zlepšovanie pohyblivosti jednotlivých kĺbov rúk zaraďujeme cvičenia na krúženie, točenie, ohýbanie, vystieranie, cvičenia prstami. Umožňujeme žiakom utvoriť si individuálne tempo cvičenia. Rozvíjame schopnosť zvládnuť bezpečné prekonávanie prekážok preliezaním alebo podliezaním. V hudobno-pohybových hrách si žiaci osvojujú estetické a rytmizované pohyby ako aj techniku estetického držania tela v rôznych polohách. Kultivuje sa ich pohybový prejav.

STRATÉGIE VYUČOVANIA

Metódy využívané počas hodín telesnej výchovy:

- metódy sprostredkovaného prenosu poznatkov (demonštračné metódy, pozorovanie, ukážka)
- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, motivačná demonštrácia, pochvala, povzbudenie a kritika)
- slovné metódy (vysvetľovanie, popis)
- metódy rozvoja pohybových schopností
- hra ako metóda
- metódy opakovania a precvičovania zručností.

Z organizačných foriem sa sústreďujeme na frontálnu, skupinovú a individuálnu prácu so žiakmi a to aj v rámci záujmových útvarov či športových súťažiach. Hodiny realizujeme v cvičebni školy, na školskom ihrisku, v okolí školy, v prírode a iných športoviskách.

UČEBNÉ ZDROJE

Športové náradie a náčinie, audio nahrávky, DVD nosiče, obrazový a obrázkový materiál, návšteva športovísk v meste, možnosti ponúkané voľnou prírodou.

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie a klasifikácia žiakov je vykonávaná v zmysle Metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

Učiteľ slovne hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony. Slovné hodnotenie musí obsahovať slovný popis práce a výsledok činnosti žiaka. Spôsob hodnotenia (pečiatka, obrázok, piktogram) si učiteľ zvolí sám. Učiteľ hodnotením motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky.

Názov ŠVP	Štátny vzdelávací program pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia – variant C
Názov ŠkVP	Kľúč k ceste poznania
Stupeň vzdelania	ISCED 1 (primárne vzdelanie)
Dĺžka štúdia	desať ročníkov s možnosťou zriadenia prípravného ročníka
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský
Druh školy	štátna
Dátum platnosti	od 01.09.2017
Miesto vydania	Špeciálna základná škola, Třebíčska 16, Humenné

PaedDr.Olekšáková Helena
riaditeľka školy

Telefónne číslo: 057/7722873
E -mail: spec_zs_he@stonline.sk

Rámcový učebný plán pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia - variant C

Vzdelávacia časť	Predmet/ročník	Prip	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	Spolu
Jazyk a komunikácia	rozvíjanie komunikačnej zručností	4	4	4	4	4	3+1	3+1	3	3	3	3	38+2
	rozvíjanie sociálnych zručností	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1	18
	rozvíjanie grafomotorických zručností	2	2	2	2+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	15 + 8
Matematika a informatická výchova	matematika	2+1	2+2	2+2	2+1	2+1	2+1	2+1	2+1	2+1	2+1	2+1	22 + 13
	informatika								0,5+0,5	0,5+0,5	0,5+0,5	0,5+0,5	2 + 2
Človek a príroda	vecné učenie	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	11
Človek a hodnoty	etická /náboženská výchova								1	1	1	1	4
Človek a svet práce	pracovné vyučovanie	2	2	2	2	3	3	3	2,5+0,5	2,5+0,5	2,5+0,5	2,5+0,5	27 + 2
Umenie a kultúra	hudobná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	11
	výtvarná výchova	1+1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	11 + 1
Zdravie a pohyb	zdravotná telesná výchova	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	33
Základ		18	18	18	18	18	17	17	17	17	17	17	192
Voliteľné hodiny		2	2	2	2	2	3	3	3	3	3	3	28
Spolu:		20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	220

Poznámky:

- Predmet zdravotná telesná výchova bude vyučovaný podľa časovo – tematických plánov v cvičebni, exteriéri alebo v relaxačno – rehabilitačnej učebni.

Školský učebný plán vzdelávacieho variantu C – 3. ročník

Vzdelávacia oblasť	Predmet	Počet hodín v 3. ročníku		
		Povinné hodiny	Voliteľné hodiny	Povinné voliteľné hodiny
Jazyk a komunikácia	rozvíjanie komunikačnej schopnosti	4		4
	rozvíjanie sociálnych zručností	2		2
	rozvíjanie grafomotorických zručností	2	1	3
Matematika a práca s informáciami	matematika	2	1	3
	informatika			
Človek a príroda	vecné učenie	1		
Človek a hodnoty	etická/ náboženská výchova			
Človek a svet práce	pracovné vyučovanie	2		2
Umenie a kultúra	hudobná výchova	1		1
	výtvarná výchova	1		1
Zdravie a pohyb	zdravotná telesná výchova	3		3
Spolu		18	2	20

Rozsah výučby jednotlivých predmetov a ich zložiek v 3. ročníku vzdelávacieho variantu C

Názov predmetu	Týždenný rozsah výučby	Ročný rozsah výučby
Rozvíjanie komunikačnej schopnosti	4	132
Rozvíjanie sociálnych zručností	2	66
Rozvíjanie grafomotorických zručností	3	99
Matematika	3	99
Vecné učenie	1	33
Pracovné vyučovanie	2	66
Hudobná výchova	1	33
Výtvarná výchova	1	33
Zdravotná telesná výchova	3	99
Spolu	20	660

NÁVRH TEMATICKÝCH OKRUHOV VOLITEĽNÝCH PREDMETOV

Pri tvorbe školského vzdelávacieho programu sme brali do úvahy regionálnu polohu našej školy, zloženie žiakov triedy, ich stupeň postihnutia, prostredie z ktorého prichádzajú ako aj materiálo-technické vybavenie školy. Preto sme povinnú časť Štátneho vzdelávacieho programu doplnili nasledovne:

3. ročník

Rozvíjanie grafomotorických zručností - 1 hod. týždenne

Predmet rozvoj grafomotorických zručností doplníme o 1 hodinu týždenne z dôvodu upevnenia získaných zručností, osvojených grafomotorických pravidiel, zdokonaľovania písomného prejavu.

Matematika - 1 hod. týždenne

Nakoľko časová dotácia 2 hodín matematiky týždenne vo variante C nepostačuje, rozhodli sme sa predmet rozšíriť o 1 hodinu, v ktorej budú prevažne hravou formou prehľbované a upevňované získané vedomosti a zručnosti.

Učebné osnovy

3. ročník

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovací predmet rozvíjanie komunikačnej schopnosti (ďalej len RKS) je určený pre všetkých žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia vzhľadom na to, že v klinickom obraze mentálnej retardácie sa vyskytujú sprievodné prejavy v neuro-

psychickom vývine, vo vývine motoriky, psychiky, citov, vôle a najmä v oblasti komunikácie a reči. Komunikačná schopnosť je komplexná schopnosť človeka vedome a podľa patričných noriem používať jazyk ako systém znakov a symbolov v celej jeho komplexnosti a vo všetkých jeho formách a to za účelom realizovania určitého komunikačného zámeru. Komplexnosť znamená, že táto schopnosť zahŕňa všetky jazykové roviny (foneticko-fonologickú, lexikálno-sémantickú, morfológicko-syntaktickú, pragmatickú); pokiaľ ide o formy, komunikačná schopnosť zahŕňa všetky spôsoby komunikovania (napríklad hovorený, grafický, neverbálny spôsob komunikácie). Preto je obsah predmetu RKS zameraný na všetky roviny jazyka a všetky formy komunikácie. Narušená komunikačná schopnosť detí s mentálnym postihnutím má špecifickú etiológiu, symptomatológiu aj metódy intervencie. U detí s mentálnym postihnutím býva zvyčajne vývin reči oneskorený alebo obmedzený. Obsah vyučovacieho predmetu RKS je rámcový. Postupuje sa v súlade so zákonitostami vývinu reči a myslenia žiaka, rešpektujúc priebežne úroveň všetkých jeho schopností (motorika, poznávacie procesy).

C I E L E

- stimulovať komunikáciu žiaka v sociálnej interakcii,
- rozvíjať sluchovú diferenciačnú schopnosť,
- rozvíjať porozumenie reči,
- podporovať spontánne vyjadrovanie potrieb, pocitov a názorov žiaka, podporovať verbálnu i neverbálnu formu komunikácie žiaka,
- naučiť žiaka základy čítania.

O B S A H

Podľa individuálneho stavu/úrovne komunikačnej schopnosti žiaka stimulujeme a rozvíjame nasledovné oblasti:

Rozvíjanie sluchovej diferenciačnej schopnosti

Hry s nerečovými zvukmi, rozlišovanie rôznych druhov zvukov (zvuky zvierat, štrnganie, búchanie, šuchot, zvonček, píšťalka a pod.), rozlišovanie intenzity a smeru prichádzajúcich zvukov.

Rozlišovanie zvukov reči, rytmizovanie slabík. Hry so zmenami melódie a tempa reči. Rozlišovanie prvej hlásky v slove.

Porozumenie reči

Komentovaním všetkých činností a pomenovávaním predmetov rozvíjame porozumenie pojmov a ich vzájomných súvislostí. Komentovanie „tu a teraz“. Kategorizovanie pojmov podľa daných kritérií.

Pri hrách sa odporúča používať názorné skutočné predmety, ich miniatúry alebo primerané ilustrácie a obrázky. Postupujeme od poznávania skutočných predmetov k obrázkom.

Rozvíjanie expresívnej reči

Námetové hry, pri ktorých žiak môže komentovať svoju činnosť. Vo všetkých hrách kladieme dôraz na hlasné komentovanie činností alebo spolukomentovanie s pomocou učiteľky. Vytváranie situácií z bežného života tak, aby ich mohli žiaci lepšie pochopiť a komentovať a tým si upevňovať slovnú zásobu. Jednoduché aktívne pomenovávanie predmetov a dejov v prostredí školy a rodiny, jednoduché komentovanie vykonávaných alebo prebiehajúcich činností a situácií. Tvorenie jednoslovných a dvojslovných viet, slovných pomenovaní.

Jednoduchý rozhovor, striedanie role s komunikačným partnerom, odpoveď na otázku.

Jednoduché rozprávanie zážitku. Práca s detskými ilustrovanými knihami, leporelami, pestovanie vzťahu ku knihám.

Rozvíjanie schopností potrebných pre základy čítania

Diferencovanie obrázkov, symbolov alebo znakov. Schematické znázornenie slov. Rytmizovanie riekaniiek a detských pesničiek.

Rozvíjanie schopnosti orientácie v priestore a v rovine (chápanie a vyjadrenie polohy predmetu hore, dolu, v prostriedku; sledovanie a ukladanie prvkov v rade zľava doprava.

Pre osvojovanie čítania analyticko-syntetickou i globálnou metódou je nevyhnutné dosiahnutie určitej úrovne fonologického uvedomenia. Preto je potrebné hrovou formou rozvíjať schopnosť diferencovať zvuky reči (slabiky, hlásky a ich dĺžku).

Ak individuálne schopnosti žiaka nedovoľujú osvojovanie si všetkých tvarov písmen, odporúča sa čítanie a písanie len veľkých tlačенých písmen.

PROCES

Žiakovi je potrebné umožniť komunikovať takou formou, pre akú má zachované schopnosti a tieto v komunikácii stimulovať a rozvíjať.

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti sa prelína celým vyučovacím procesom a zároveň témy preberané v predmete RKS by mali byť v súlade s témami preberanými najmä v predmete **vecné učenie, rozvíjanie grafomotorických zručností a rozvíjanie sociálnych zručností**. Na hodine RKS sa učiteľ má so žiakmi zamerať na porozumenie pojmov a súvislostí a precvičovanie ich používania v komunikácii. Žiaci vzdelávaní vo variante C si v rámci predmetu RKS osvojujú aj čítanie.

Vhodnou formou aktivít je cielené vytváranie komunikačných situácií. Túto formu vyučovania možno realizovať na vyučovacej hodine alebo v bloku, v priestoroch triedy alebo v prirodzenom prostredí, ktoré súvisí s komunikačným obsahom alebo témou.

U žiakov, ktorých hovorená reč je nezrozumiteľná alebo sú úplne nehovoriaci, zaraďujeme prvky AAK. Nakoľko praktické používanie prvkov AAK si vyžaduje určitú úroveň rozvoja motorických schopností, zaraďujeme medzi aktivity v predmete RKS cvičenia hrubej i jemnej motoriky, koordinačné cvičenia, hry na tréning imitácie pohybov a pod. Pre podporu výkonu hovorenej reči odporúčame zaradenie cvikov na správne dýchanie a rozvíjanie motoriky artikulačných orgánov vo forme hry, ktoré je vhodné pripravovať v spolupráci s logopédom.

STRATÉGIE VYUČOVANIA

Vyučovanie rozvíjania komunikačnej schopnosti je založené na komunikačno-poznávacom princípe, preto je vhodné používať tieto metódy a organizačné formy vyučovania:

□ motivačné (motivačná výzva, motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, pochvala, povzbudenie a kritika)

□ slovné metódy (metódy a techniky augmentatívnej a alternatívnej komunikácie, riadený rozhovor, učenie hrou, priama činnosť so žiakom obrázková literatúra, výkladové formy - rozprávanie, prednáška, objasňovanie, opis, vysvetľovanie, dialogické formy – rozhovor, beseda, diskusia, výkladovo-ilustratívna, reproduktívna, didaktická hra, pozorovanie, programové vyučovanie, hodnotenie, kontrola a klasifikácia, pochvala a kritika, brainstorming, dramatizácia, reedukácia, kompenzácia, rehabilitácia)

□ metódy samostatnej práce (samostatná práca s knihou, pracovným listom, slovníkom alebo obrázkovým materiálom)

□ inscenačné metódy

□ metódy opakovania a precvičovania vedomostí.

Vyučovacie hodiny rozvíjania komunikačnej schopnosti by mali byť inšpiráciou na riešenie reálnych komunikačných situácií, aby si žiak osvojoval poznatky ľahko a prirodzene v činnostiach primeraných jeho veku.

Z organizačných foriem sa sústreďíme na individuálnu prácu so žiakmi, v menšej miere párovú prácu, prácu vo dvojiciach ako predprípravu skupinovej práce. Počas celého roka venujeme starostlivosť zvukovej stránke hovorených prejavov žiakov.

UČEBNÉ ZDROJE

Pracovné listy, omaľovánky, IKT technika, hračky, modely, CD, DVD, odborná literatúra, obrázkové systémy, piktogramy a iné; systémy používajúce multimediálnu techniku.

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie a klasifikácia žiakov je vykonávaná v zmysle Metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

Žiak sa v procese výchovy a vzdelávania hodnotí priebežne a celkovo. Učiteľ slovne hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony. Slovné hodnotenie musí obsahovať slovný popis práce a výsledok činnosti žiaka. Spôsob hodnotenia (pečiatka, obrázok, piktogram) si učiteľ zvolí sám. Učiteľ hodnotením motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky.

3. ročník

Rozvíjanie sociálnych zručností

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Z oblastí, ktoré sú pri mentálnom postihnutí poškodené, je najmarkantnejšie poškodenie v oblasti sociálnych zručností a komunikačných schopností. Rozvíjanie sociálnych zručností je preto jedným zo základných cieľov výchovno-vzdelávacieho procesu detí s mentálnym postihnutím.

Cieľom predmetu rozvíjanie sociálnych zručností je vytvorenie, resp. rozvíjanie komunikačných schopností s atribútmi prostredku vyjadrovania potrieb, nadväzovania kontaktov, ako aj výmeny informácií a vo vyšších ročníkoch aj vyjadrovanie vlastných emocionálnych stavov a ich „čítanie“ zo správania iných ľudí. Prvoradým cieľom vzdelávania je sociálne správanie zodpovedajúce veku dieťaťa, úrovni jeho schopností, resp. rozvíjanie a učenie základných predpokladov týchto zručností. Neoddeliteľnou súčasťou sociálneho správania sú schopnosti, ktoré napomáhajú sociálnej integrácii, tzv. integračné zručnosti, t.j. nadväzovanie a udržanie vzťahov, trávenie voľného času atď., a v neposlednom rade samoobslužné schopnosti. Integráciu v dospelosti ovplyvňujú schopnosti postarať sa o seba, o domácnosť.

Okrem vyučovacích hodín predmetu rozvíjanie sociálnych zručností sa na rozvíjaní a upevňovaní sociálnych zručností podieľajú ďalšie vyučovacie predmety, najmä rozvíjanie komunikačnej schopnosti a pracovné vyučovanie.

CIELE

- rozvíjať spoluprácu pri vykonávaní hygienických návykov,
- rozvíjať základy sociálnych interakcií,
- rozvíjať základy neverbálnej imitácie,
- podporovať samostatnosť v oblasti sebaobsluhy,
- učiť sa vyjadrovať súhlas a nesúhlas prijateľným spôsobom.

OBSAH

Rozvíjanie sociálnych interakcií so spolužiakmi prostredníctvom krátkych hier.

Vyjadrovanie súhlasu a nesúhlasu prijateľným spôsobom v interakcii s inou osobou. Primerané reagovanie na výzvu inej osoby.

Rozvíjanie schopnosti nadväzovania vzťahov k osobám v školskom prostredí.

Rozlišovanie známych a neznámych osôb.

Spolupráca žiaka pri vykonávaní hygienických návykov.

Rozvíjanie samostatnosti pri stravovaní.

Imitovanie činností dospelých spojených s predmetom.

Rozvíjanie schopnosti počúvať krátky príbeh, počúvať iné osoby a pamätať si mená hlavných postáv z príbehu.

PROCES

Schopnosť počúvať nacvičujeme na krátkych, jednoduchých príbehoch, opakujúcich sa dejoch, v ktorých vystupujú najviac 2- 3 postavy. Podľa individuálnych kapacít žiaka učíme spolupracovať pri jednoduchých domácich činnostiach. Učíme žiaka nazývať spolužiakov v triede krstným menom, pomenovať osoby, s ktorými prichádza do kontaktu v školskom prostredí.

STRATÉGIE VYUČOVANIA

Metódy využívané počas hodín:

- metódy sprostredkovaného prenosu poznatkov (demonštračné metódy, pozorovanie, ukážka)
- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, motivačná demonštrácia, pochvala, povzbudenie a kritika)
- slovné metódy (vysvetľovanie, popis)
- metódy rozvoja pohybových schopností
- hra ako metóda
- metódy opakovania a precvičovania zručností.

Z organizačných foriem sa sústreďujeme na frontálnu, skupinovú a individuálnu prácu so žiakmi.

UČEBNÉ ZDROJE

Pracovné listy, omaľovánky, IKT technika, hračky, modely, CD, DVD, odborná literatúra, obrázkové systémy, piktogramy, systémy používajúce multimedialnú techniku.

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie a klasifikácia žiakov je vykonávaná v zmysle Metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

Žiak sa v procese výchovy a vzdelávania hodnotí priebežne a celkovo. Učiteľ slovne hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony. Slovné hodnotenie musí obsahovať slovný popis práce a výsledok činnosti žiaka. Spôsob hodnotenia (pečiatka, obrázok, piktogram) si učiteľ zvolí sám. Učiteľ hodnotením motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky.

3. ročník

Rozvíjanie grafomotorických zručností

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Okrem vyučovacích hodín predmetu rozvíjanie grafomotorických zručností sa na rozvíjaní a upevňovaní grafomotorických zručností podieľajú ďalšie vyučovacie predmety, najmä výtvarná výchova.

Vzhľadom na to, že od prevažnej väčšiny žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia nie je možné vyžadovať písanie písaným písmom a pre ich praktický život táto forma písma nemá praktický význam, je vhodné naučiť ich dorozumieť sa písomnou formou pri použití písmen veľkej tlačenej abecedy. K nácviku písmen malej a veľkej písanej abecedy pristupujeme len u detí s vhodnými dispozíciami na túto činnosť. Nácvik písaných tvarov písma vtedy nacvičujeme súčasne s nácvikom ich čítania. Ako účinné pomôcky na vyučovanie rozvíjania grafomotorických zručností a písania okrem písacích nástrojov (hrubé voskové farby, kriedy, pastelky, ceruzky, neskôr pero), kartičiek s písmenami a obrázkami, je vhodné využívať reliéfne makety jednoduchých geometrických a iných tvarov na obkresľovanie a výkresy s predpísanými slovami, textami a nalepenými obrázkami, ktoré sa vložia do fólie, na ktorú žiak zmazateľnou fixkou môže dopĺňať vynechané písmená, slová. Poradie preberaných hlások a písmen si môže učiteľ prispôbovať podľa vybranej používanej učebnice. Dĺžku času preberania jednotlivých hlások a písmen učiteľ prispôbuje individuálnym schopnostiam žiakov.

C I E L E

- zlepšiť hrubú motoriku rúk,
- rozvíjať psychomotorické schopnosti a jemnú pohybovú koordináciu potrebnú na vyučovanie písania,
- upevňovať schopnosť správneho držania písacích potrieb.

O B S A H

Upevňovanie správneho sedenia a držania písacích potrieb.

Rehabilitačná grafomotorika – uvoľňovacie a relaxačné cvičenia.

Precvičovanie tvarov: horné a dolné oblúky, vodorovné čiary, šikmé čiary, krúženie okolo stredu.

Nácvik krúžkov, oválov, vlnoviek, slučiek.

Rozlišovanie veľkých a malých tvarov.

Obťahovanie písaných tvarov.

Nácvik samostatného písania jednotlivých tvarov.

P R O C E S

Pri grafomotorických činnostiach používame mäkké ceruzky, používame fólie, na ktoré žiak píše zmazateľnou fixkou. Grafický záznam vhodne motivujeme a sprevádzame slovom. Postupne zvyšujeme nároky na presnosť vykonania.

S T R A T É G I E V Y U Č O V A N I A

Najčastejšie používame nasledujúce metódy:

- špecifické metódy (metóda viacnásobného opakovania informácií, metóda nadmerného zvýraznenia informácie, metóda nadmerného zvýraznenia informácie inštrukčnými médiami, metóda zapojenia viacerých kanálov do prijímania informácií, metóda optimálneho kódovania, metóda intenzívnej spätnej väzby, metóda algoritmizácie obsahu vzdelávania, metóda pozitívneho posilňovania, metóda individuálneho prístupu,
- metódy sprostredkovaného prenosu poznatkov (demonštračné metódy, pozorovanie)
- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, motivačná demonštrácia, pochvala, povzbudenie),

- slovné metódy (rozprávanie, opis, vysvetľovanie, rozhovor),
- metódy samostatnej práce (samostatná práca s obrázkovým materiálom),
- metódy precvičovania a zdokonaľovania (motorický tréning).

Z organizačných foriem sa sústreďíme na individuálnu prácu so žiakmi pred frontálnou.

U Č E B N É Z D R O J E

Pracovné listy, omaľovánky, IKT technika, výučbové programy, knihy, obrázkové systémy, piktogramy, výtvarné a pracovné techniky.

H O D N O T E N I E Ž I A K O V

Hodnotenie a klasifikácia žiakov je vykonávaná v zmysle Metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

Žiak sa v procese výchovy a vzdelávania hodnotí priebežne a celkovo. Učiteľ slovne hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony. Slovné hodnotenie musí obsahovať slovný popis práce a výsledok činnosti žiaka. Spôsob hodnotenia (pečiatka, obrázok, piktogram) si učiteľ zvolí sám. Učiteľ hodnotením motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky.

3. ročník

M a t e m a t i k a

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovanie matematiky sa snaží poskytnúť všetkým žiakom spôsobom primeraným ich mentálnej úrovni a adekvátnymi formami a metódami také matematické vzdelanie, ktoré im umožní riešiť najnutnejšie problémy a úlohy praktického života.

Individuálnym prístupom získava žiak prostredníctvom matematiky základné matematické vedomosti, zručnosti a návyky tak, aby ich v rozsahu svojich individuálnych schopností a možností, na svojom aktuálnom stupni vývinu dokázal v živote prirodzene aplikovať.

Ciele predmetu matematika sú kladené tak, aby bol obsah a proces vzdelávania orientovaný na žiaka, aby prostredníctvom individuálneho, názorného prístupu pôsobili na pozitívny kognitívny rozvoj a v konečnom dôsledku aj na rozvoj celej osobnosti žiaka s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia. Hranice obsahu učiva jednotlivých ročníkov nesmú byť prekážkou pre efektívne vzdelávanie žiaka.

Časová potreba a množstvo obsahu učiva sa prispôsobuje individuálnym schopnostiam žiaka.

- Je potrebné klásť dôraz nielen na obsah vzdelávania, ale predovšetkým na prístup ku žiakovi, na výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok a v neposlednej rade aj na vhodné učebné prostredie.

Je potrebné zvoliť inú formu sprostredkovania učiva. Môžu to byť rôzne pracovné listy, manipulácia s konkrétnymi predmetmi, obrázkami, pracovné úlohy uložené v škatuliach, výučba prostredníctvom počítača a podobne. Záleží na osobitostiach žiaka, je potrebné adekvátne reagovať na jeho potreby, schopnosti a možnosti. To si vyžaduje cieľavedomú a namáhavú prácu pedagóga, využívajúc jeho vedomostný, kreatívny, flexibilný a ľudský potenciál.

Učivo má byť prezentované takými formami a metódami, ktoré sú pre daného žiaka najpriateľnejšími. Je treba mať na zreteli, že nie je podstatné to, aby si žiak osvojil čo najväčšie množstvo učiva, ale aby osvojené učivo vedel v čo najväčšej miere využívať v praktickom živote.

C I E L E

- vedieť tvoriť skupiny z rozličných predmetov,
- zdokonaľovať sa v zisťovaní podobnosti a rozdielov,
- osvojiť rozlišovanie a pomenovanie farieb,
- vedieť sa orientovať v priestore,
- pochopiť množstvo 3.

O B S A H

Priradovanie predmetov k tomu, čo ich dopĺňa – vytváranie dvojíc a párov.

Triedenie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar.

Osvojovanie pojmov málo – veľa.

Orientácia v priestore: utvrdzovanie pojmov dopredu- dozadu, hore – dolu.

Číslo 3. Počítanie do 3. Čítanie a písanie číslice 3.

Priradovanie predmetov k číslu 3, priradovanie čísla k predmetom.

Vytváranie skupín o danom počte predmetov.

P R O C E S

Podľa individuálnych schopností žiaka vyberáme najpriateľnejšie metódy a formy na osvojenie učiva. Individuálne môžeme zvyšovať triedenie predmetov do viacerých skupín, podľa viacerých kritérií. Učivo upevňujeme prostredníctvom riešenia úloh, ktoré zodpovedajú individuálnej úrovni žiaka. Utvrdzujeme pomenovanie základných farieb.

S T R A T É G I E V Y U Č O V A N I A

Prevalu používaných metód tvoria:

- metódy logického postupu (analýza, syntéza, indukcia, dedukcia, porovnávanie)
- metódy sprostredkovaného prenosu poznatkov (demonštračné metódy, pozorovanie, manipulácia s predmetmi)
- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, motivačná demonštrácia, pochvala, povzbudenie a kritika)
- slovné metódy (vysvetľovanie, rozprávanie, opis)
- metódy samostatnej práce (samostatná práca s knihou, pracovným listom, alebo obrázkovým materiálom a s využitím techniky)
- metódy opakovania a precvičovania vedomostí

Z organizačných foriem sa sústreďujeme na individuálnu prácu so žiakmi, v menšej miere párovú prácu ako predprípravu skupinovej práce.

U Č E B N É Z D R O J E

Učebnice, encyklopédie, obrázkový materiál, časopisy, edukačné programy, internet počítačové programy, pracovné listy, stavebnice.

H O D N O T E N I E Ž I A K O V

Hodnotenie a klasifikácia žiakov je vykonávaná v zmysle Metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

Žiak sa v procese výchovy a vzdelávania hodnotí priebežne a celkovo. Učiteľ slovne hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony. Slovné hodnotenie musí obsahovať slovný popis práce a výsledok činnosti žiaka. Spôsob hodnotenia (pečiatka, obrázok, piktogram) si učiteľ zvolí sám. Učiteľ hodnotením motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky.

3. ročník

Vecné učenie

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vecné učenie je integrovaný predmet v prípravnom až 10. ročníku špeciálnej základnej školy pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia, v ktorom žiaci získavajú elementárne poznatky z oblasti prírodovedných a spoločenskovedných odborov.

Cieľom predmetu je viesť žiakov k pravdivému poznaniu sveta, prírody a spoločnosti, a to na základe vlastného pozorovania zmien v spôsobe života rastlín, zvierat a ľudí. Žiaci sa oboznamujú a manipulujú s prírodninami, vecami, učia sa chápať vzťahy medzi nimi a vedieť vyjadriť tieto zákonitosti slovom, usporiadaním, kresbou, alebo akýmkoľvek prijateľným spôsobom.

Z prírodovednej oblasti sa žiaci zoznamujú s charakteristickými črtami živej a neživej prírody. Poznávajú zmeny, ktoré sa odohrávajú v prírode. Začínajú chápať zákonitosti zmien v prírode, v živote rastlín a živočíchov, získavajú predstavu o tom, ako prírodné zmeny ovplyvňujú činnosti ľudí. V učive usporiadanom podľa ročných období žiaci poznávajú prírodné javy primerané ich chápaniu a pozorujú, ako sú zmeny v prírode počas roka spojené s činnosťou ľudí a s ich životom.

Zo spoločenskovednej oblasti poznávajú žiaci domov, školské prostredie s jeho najbližším okolím, poznávajú dôležité dopravné značky, zoznamujú sa zo základnými pravidlami bezpečnosti cestnej premávky pre chodcov a cyklistov. Žiaci sa systematicky pripravujú na účasť v cestnej premávke. Upevňujú si základné návyky nevyhnutné na ochranu zdravia.

Vo výchovno-vzdelávacom procese je potrebné, individuálne pre každého žiaka, citlivo zvážiť výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok, vhodnú formu motivácie, optimálnu náročnosť a čas potrebný na vykonanie úlohy, mieru členenia úlohy na jednoduchšie kroky, formu a mieru pomoci, vhodné učebné prostredie s optimálnym množstvom stimulov.

CIELE

- poznať osobné údaje,
- orientovať sa v priestore školy,
- orientovať sa v čase,
- pomenovať niektoré časti ľudského tela,
- poznať a pomenovať niektoré rastliny a zvieratá,
- uvedomovať si premenlivosť počasia,
- orientovať sa v bežných životných situáciách.

OBSAH

Základná orientácia

Poznanie svojho mena a priezviska, mená svojich rodičov, spolužiakov, učiteľa, príp. vychovávateľa.

Orientácia v priestore triedy, budovy školy, jedálne, telocvične.

Poznávanie a pomenovanie zariadenia triedy, jedálne.

Porozumenie najjednoduchším časovým údajom: deň – noc, ráno – večer, teraz – potom.

Režim dňa.

Pomenovanie častí vlastného tela: hlava, trup, ruky, nohy, pomenovanie častí tela iných osôb.

Poznávanie prírody

Domáce zvieratá: mačka, pes, prasa, koza, sliepka, kohút.

Voľne žijúce zvieratá: myš, medveď, líška, zajac.
Vtáky a hmyz: vrabec, lastovička, sýkorka, mucha, motýľ, včela.
Rastliny : kvety (ruža, tulipán, narcis) a stromy (jabloň, hruška, slivka).
Diferenciácia chutí a vône.

Pozorovanie zmien v prírode: ročné obdobia.
Pozorovanie zmien počasia: slnko, dážď, vietor, sneh.
Prírodné úkazy: búrka (blýskanie, hrmenie).

Orientácia v bežných životných situáciách

Verejná doprava: nastupovanie a vystupovanie, kúpa cestovného lístka.
Chodenie po chodníku, prechádzanie cez cestu.
Telefonovanie: vytočenie čísla s pomocou, pozdrav, predstavenie, rozhovor, ukončenie.
Orientácia v obchode: správanie sa v obchode, nakupovanie, platenie.
Rozoznávanie ďalších obchodov.
Rozpoznávanie ďalších potravín.
Oboznamovanie sa s mincami: 1 €, 2 €.
Návšteva lekára: poznať úlohu lekára, zdravotnej sestry, správanie v čakárni a ordinácii.

PROCES

Prírodu žiaci spoznávajú v priamom kontakte na základe zmyslového vnímania. Poznávajú prírodné javy a zmeny v prírode. Učia sa orientovať v bežných situáciách. Pri preberaní nového učiva nadväzujeme na osvojené učivo podľa individuálnych schopností žiaka.

STRATÉGIE VYUČOVANIA

Volíme primerané špeciálno-pedagogické metódy, ktoré sa opierajú o zmyslové poznávanie žiakov. Prevažne ide o:

- metódy sprostredkovaného prenosu poznatkov (demonštračné metódy, pozorovanie, manipulácia s predmetmi)
- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, motivačná demonštrácia, pochvala, povzbudenie a kritika)
- slovné metódy (rozprávanie, opis, vysvetľovanie, rozhovor, beseda)
- metódy samostatnej práce (samostatná práca s knihou, pracovným listom, alebo obrázkovým materiálom)
- hra ako metóda
- metódy opakovania a precvičovania vedomostí.

Hlavným zdrojom poznania sú jednoduché pozorovania prírody a spoločenského diania na vychádzkach, v kútiku živej prírody, pri sledovaní a vedení kalendára prírody, jednoduché pokusy a praktické činnosti, poznatky získané prostredníctvom práce s IKT. Z organizačných foriem sa sústreďujeme hlavne na frontálnu a individuálnu prácu so žiakmi či vychádzky.

UČEBNÉ ZDROJE

Učebnice, encyklopédie, obrázkový materiál, časopisy, edukačné programy, internet audio nahrávky, počítačové programy, pracovné listy, stavebnice, školský pozemok, detská literatúra, prírodniny.

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie a klasifikácia žiakov je vykonávaná v zmysle Metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

Žiak sa v procese výchovy a vzdelávania hodnotí priebežne a celkovo. Učiteľ slovne hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony. Slovné hodnotenie musí obsahovať slovný

popis práce a výsledok činnosti žiaka. Spôsob hodnotenia (pečiatka, obrázok, piktogram) si učiteľ zvolí sám. Učiteľ hodnotením motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky.

3. ročník

Pracovné vyučovanie

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet pracovné vyučovanie má významnú úlohu vo vzdelávaní žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia z hľadiska: úspešného sociálneho začlenenia sa do spoločnosti, vytvárania sociálneho, pracovného a osobného uplatnenia sa, individuálneho rozvoja jeho osobnosti a z hľadiska vytvárania vzťahov k okolitému životu. Pracovné vyučovanie je dôležitým faktorom pri vytváraní samoobslužných a hygienických návykov, pri vytváraní a rozvoji poznávacích procesov, motorických a pracovných zručností a návykov. Pracovné vyučovanie prispieva k uspokojovaniu osobných potrieb žiaka, k rozvoju jeho schopností, možností a zručností. V kooperácii s ostatnými predmetmi prispieva k rozvoju celej osobnosti žiaka, a tým sa stáva jeho život zmysluplnejším a nezávislejším.

Obsah predmetu pracovné vyučovanie sa realizuje v čo najväčšej miere v prirodzených podmienkach, v situáciách, v ktorých bude žiak danú činnosť v reálnom živote vykonávať. Obsah pracovného vyučovania je členený na zložky. Toto rozdelenie vychádza zo schopností žiaka osvojiť si obsah daného učiva, a zo schopnosti vedieť ho aplikovať v súčasnom i budúcom praktickom živote.

V zložke **sebaobslužné činnosti** žiaci nadobúdajú zručnosti v starostlivosti o hygienu tela a zovňajšku, osvojujú si stravovacie návyky a pravidlá stolovania. Obsahom zložky **práce v domácnosti** je osvojovanie si základných pracovných návykov v domácnosti, zručností potrebných pri domácich prácach a udržiavanie poriadku. Súčasťou tejto zložky je aj šitie. Žiaci nadobúdajú zručnosti v základných technikách šitia a ručných prác. Súčasťou zložky sú aj práce v kuchyni. Žiaci si osvojujú základné znalosti o potravinách, a ako udržiavať poriadok a hygienu v kuchyni. Vo vyšších ročníkoch nadobúdajú žiaci zručnosti pri príprave jednoduchých nápojov a jedál. V zložke **práce v dielni** si žiaci osvojujú schopnosť rozlišovať rozličné materiály, spoznávajú ich v praktickom živote, osvojujú si manuálne zručnosti s nimi a vytvárajú jednoduché výrobky. Pri realizácii výchovno-vzdelávacieho procesu je potrebné individuálne pre každého žiaka, citlivo zvážiť výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok, vhodnú formu motivácie, optimálnu náročnosť a čas potrebný na vykonanie úlohy, mieru členenia úlohy na jednoduchšie kroky, formu a mieru pomoci, vhodné učebné prostredie s optimálnym množstvom stimulov.

Žiaci s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia majú problémom s nedostatočnou motiváciou k činnosti, problémy s pozornosťou a vytrvalosťou. Je potrebné pri zadávaní úlohy pre konkrétneho žiaka vedieť, čím a ako je ho možné motivovať a upútať jeho pozornosť. Na začiatok práce zaraďujeme ľahkú úlohu, o ktorej predpokladáme, že žiak zvládne, a ktorá ho môže motivovať k ďalšej práci. Následne zaraďujeme úlohu alebo činnosť, ktorú si má žiak osvojiť, prípadne utvrdiť. Na záver zaraďujeme úlohu alebo činnosť, ktorú má žiak rád. Nácvik jednotlivých činností nesmie byť samoúčelný, snažíme sa o to, aby žiak osvojenú činnosť vedel využiť v praktickom živote, inak jej osvojenie nemá pre žiaka význam. Jednotlivé pracovné úlohy je potrebné rozdeliť podľa schopností žiaka na čiastkové úlohy, inak by si ju žiak pre jej náročnosť nemusel vedieť osvojiť. Žiakovi je potrebné poskytovať primeranú pomoc, forma a miera závisí od schopností konkrétneho žiaka. Je potrebné citlivo zvážiť, ktoré činnosti už má žiak osvojené, aby mu nebola poskytovaná väčšia pomoc ako žiak v skutočnosti potrebuje, čím by sa brzdil jeho ďalší rozvoj. Každé zadanie pracovnej úlohy musí byť jednoznačné, zrozumiteľné, aby žiak vedel, čo má urobiť a

ako má postupovať. Postupujeme od najjednoduchších úloh k zložitejším Pracovné zaťaženie musí byť primerané silám žiakov, nesmie byť tak náročné, aby žiakov vyčerpalo, ale ani príliš jednoduché, lebo by nedostatočne aktivizovalo ich myslenie a v dostatočnej miere ich nezamestnávalo. Je potrebné zaistiť bezpečnosť žiakov potrebnými opatreniami, a tiež nácvikom bezpečných pracovných návykov. Tak ako aj v iných predmetoch, aj pri výučbe pracovného vyučovania je dôležité zohľadňovať dosiahnutú aktuálnu úroveň žiaka, aby osvojovanie si nových vedomostí, zručností a návykov bolo prirodzeným pokračovaním výučby. Pri výbere úloh učiteľ prihliada aj na učebnú látku ostatných predmetov. Nevyhnutnosť koordinácie pracovného vyučovania s inými vyučovacími predmetmi vyplýva z podstaty rozvoja poznávacích možností mentálne postihnutých žiakov.

Veľmi dôležitou podmienkou je materiálne zabezpečenie pracovného vyučovania. Sú to najmä pracovne a dielne, sklad materiálu, pozemok, dostatok vyhovujúcich nástrojov, pracovných a učebných pomôcok a jednotného materiálu pre žiakov. Pracovné prostredie musí vyhovovať hygienickým podmienkam (čistý vzduch, vhodné osvetlenie, čistota pracoviska, atď.). K hygienickým podmienkam patrí aj vhodné oblečenie na pracovné vyučovanie..

Na hodinách pracovného vyučovania sa používajú rôzne učebné pomôcky (vzorový výrobok, súbor nástrojov, materiálov, modely, predlohy a iné), ktoré musia byť primerané mentálnemu postihnutiu.

C I E L E

- utvárať základné hygienické návyky,
- utvárať základné samoobslužné činnosti,
- utvárať základné návyky pri stolovaní,
- rozvíjať hrubú a jemnú motoriku
- utvárať základné pracovné zručnosti,
- pomenovať zariadenie kuchyne,
- oboznamovať sa s bezpečnosťou práce v kuchyni,
- rozlišovať rôzne materiály,
- adekvátne používať predmety.

O B S A H

Sebaobslužné činnosti

Osvojovanie si hygienických návykov s pomocou: umývanie a utieranie tváre, rúk, česanie, úprava zovňajšku.

Používanie hygienických potrieb, vytváranie zručnosti pri manipulácii s nimi.

Púšťanie a zastavovanie vody.

Používanie WC, toaletného papiera, splachovanie.

Obliekanie a vyzliekanie odevu s pomocou.

Rozopnutie veľkého gombíka s pomocou, sťahovanie zipsu.

Obúvanie a vyzúvanie s pomocou, používanie suchého zipsu.

Osvojenie si základných stravovacích návykov, jedenie s pomocou, používanie rúk pri jedení.

Spolupráca pri kŕmení, nácvik samostatného jedenia.

Nácvik pitia z pohára.

Práce v domácnosti

Odkladanie predmetov na určené miesto s pomocou.

Upratovanie hračiek s pomocou.

Odkladanie odevu a obuvi s pomocou.

Práca v kuchyni – oboznámenie sa so zariadením, jeho pomenovanie.

Zapínanie a vypínanie osvetlenia.

Nácvik utierania prachu, polievania kvetov.

Práce v dielni

Rozlišovanie rôznych materiálov: papier, textil, drevo, plastelína, hlina a iné.

Trhanie a krčenie papiera.

Manipulácia s kockami: ukladanie na seba, vedľa seba.

Manipulácia s predmetmi: dvíhanie, prenášanie, vkladanie.

Skladanie jednoduchého puzzle.

Skrutkovanie do perforovanej dosky.

Navliekanie rôznych predmetov : veľké korále, krúžky.

Oboznámenie sa s detským náradím a náčiním (kladivko, valček, lyžička, pohár a iné).

PROCES

Pokračujeme v nacvičovaní adekvátneho používania predmetov dennej potreby. Snažíme sa o zvyšovanie samostatnosti žiakov pri sebaobslužných činnostiach. Pri pracovných činnostiach zapájame reč vo forme verbalizácie vykonávanej činnosti.

STRATÉGIE VYUČOVANIA

Prevažne používané metódy :

- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, motivačná demonštrácia, pochvala, povzbudenie a kritika)
- slovné metódy (rozprávanie, opis, vysvetľovanie, rozhovor)
- metódy samostatnej práce (samostatná práca s obrázkovým a pracovným materiálom) aktivizujúce metódy vyučovania – praktická aktivita
- metódy sprostredkovaného prenosu poznatkov (demonštračné metódy, demonštrácia dvojrozmerných pomôcok – obrazy, schémy, televízia, film, pozorovanie, manipulácia s predmetmi, didaktická montáž a demontáž)
- metódy opakovania a precvičovania vedomostí.

Z organizačných foriem viac prácu vo dvojiciach a individuálnu prácu so žiakmi. Z hľadiska realizačných foriem využívať vyučovanie na školskom pozemku, cvičnej kuchynke, na vychádzkach a exkurziách.

UČEBNÉ ZDROJE

Pracovné listy, omaľovánky, IKT technika, hračky, modely, CD, DVD, prírodniny.

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie a klasifikácia žiakov je vykonávaná v zmysle Metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

Žiak sa v procese výchovy a vzdelávania hodnotí priebežne a celkovo. Učiteľ slovne hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony. Slovné hodnotenie musí obsahovať slovný popis práce a výsledok činnosti žiaka. Spôsob hodnotenia (pečiatka, obrázok, piktogram) si učiteľ zvolí sám. Učiteľ hodnotením motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky.

3.ročník

H u d o b n á v ý c h o v a

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet hudobná výchova je pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia predmetom činnostným a zážitkovým, kde sa na základe hudobných hrových činností žiaci učia orientovať vo svete hudby, prebúdzajú sa v nich záujem o hudbu a radosť z nej.

C I E L E

- rozvíjať zrakové a sluchové vnímanie, sluchovú pamäť a sluchovú diferenciaciu, senzomotorické schopnosti,
- nadväzovať sociálne interakcie prostredníctvom hudby,
- prebúdzajú záujem o hudbu na princípe detskej hry,
- uvoľňovať motoriku a rozvíjať zmysel pre rytmus.

O B S A H

Rozvoj pasívneho vnímania zvukov Orffovho inštrumentária.

Vyludzovaniu zvukov na jednoduchých hudobných nástrojoch Orffovho inštrumentária (paličky, bubon).

Rytmizácia jednoduchých riekaniek (Medved'ku, daj labku; Haju, haju, hajušky a iné).

Jednoduché hry so spevom (Tanček; Na ručníček; a iné).

Nácvik piesní (Prší, prší; Bola babka; Čo by koza neskákala; Bude zima; Išla sova na tanec a iné).

Počúvanie reprodukovanej hudby – detské piesne, ľudové piesne (Varila myšička kašičku; Jeden kováč kuje; Kvá, kvá, kvačica a iné).

P R O C E S

Vyberáme jednoduché ľudové piesne, ktoré sa deti ľahšie naučia. Snažíme sa s nimi spievať každý deň. Rozvíjame hudobnú pozornosť, pamäť, predstavivosť, zmysel pre tonalitu a rytmus. Realizáciou hudobno-pohybových hier, piesní a rečovaniek uvoľňujeme telesnú, pohybovú a spevácku motoriku žiakov.

S T R A T É G I E V Y U Č O V A N I A

Používané metódy na hodinách hudobnej výchovy:

- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, motivačná demonštrácia, pochvala, povzbudenie a kritika)
- slovné metódy (rozprávanie, vysvetľovanie, riadený rozhovor)
- metóda imitačná – napodobňovanie podľa počutia
- praktické metódy v podobe hudobných činností
- metóda sprostredkovania hudobných poznatkov a hudby učiteľom a v interakcii učiteľ a žiak
- didaktická hra ako metóda
- metódy demonštračné (demonštrácia akustického záznamu)
- metódy opakovania a precvičovania vedomostí.

Z organizačných foriem do popredia posúvame skupinovú, individuálnu a frontálnu prácu so žiakmi.

U Č E B N É Z D R O J E

Audiozáznamy, internet, omaľovánky, modely, CD, DVD, obrázkové systémy, systémy používajúce multimediálnu techniku.

H O D N O T E N I E Ž I A K O V

Hodnotenie a klasifikácia žiakov je vykonávaná v zmysle Metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

Žiak sa v procese výchovy a vzdelávania hodnotí priebežne a celkovo. Učiteľ slovne hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony. Slovné hodnotenie musí obsahovať slovný popis práce a výsledok činnosti žiaka. Spôsob hodnotenia (pečiatka, obrázok, piktogram) si učiteľ zvolí sám. Učiteľ hodnotením motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky.

3. ročník

Výtvarná výchova

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vo vzdelávaní žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia má nezastupiteľné miesto aj predmet výtvarná výchova. Výtvarné aktivity napomáhajú žiakom rozvíjať grafomotorické zručnosti, hrubú a jemnú motoriku. Na základe rozvoja jemnej motoriky sa rozvíjajú komunikačné schopnosti, expresívna a receptívna zložka reči, a aj nonverbálna forma komunikácie.

Ciele predmetu výtvarná výchova pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia vychádzajú zo všeobecne stanovených cieľov výtvarnej výchovy ako vyučovacieho predmetu a zo všeobecne stanovených cieľov vzdelávania žiakov s touto diagnózou:

- rozvoj jemnej a hrubej motoriky,
- rozvoj koordinovaného pohybu rúk,
- rozvoj senzomotorickej koordinácie,
- rozvoj laterality
- rozvoj priestorovej orientácie,
- rozvoj koordinácie oko - ruka,
- rozvoj pozornosti,
- rozvoj priestorovej pamäti,
- rozvoj vnímania,
- spoločné výtvarné aktivity.

Výchovno-vzdelávacie ciele a niektoré aktivity výtvarnej výchovy sa prelínajú s cieľmi a činnosťami iných vyučovacích predmetov, a to najmä s predmetmi rozvíjanie grafomotorických zručností, rozvíjanie sociálnych zručností a pracovné vyučovanie.

CIELE

- rozvíjať hrubú a jemnú motoriku rúk a prstov,
- rozvíjať koordinovaný pohyb rúk,
- rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
- rozvíjať zmyslové vnímanie,
- rozvíjať tvorivosť a grafomotorické zručnosti.

OBSAH

Kresba (mäkká ceruzka, rudka, krieda, suchý pastel, voskový pastel)

Správne držanie ceruzky, napodobňovanie jednoduchých tvarov.

Obkresľovanie foriem – bodky, prerušované čiary.

Prekresľovanie zvislých a vodorovných čiar, kruhov a špirál.

Rozlišovanie základných farieb.

Vyfarbovanie obrázkov a predkreslených tvarov – maľovanky.

Maľba (tampón, drievko, akvarelové farby, tempery, prstové farby)

Liatie, kvapkanie, otláčanie, fŕkanie farby.

Zapúšťanie farby do navlhčeného podkladu. Rozfukovať farebné škvvrny.

Maľovanie prstom prstovými farbami, tvorenie odtlačkov prsta, dlane, chodidla.

Modelovanie (plastelína, modurit, cesto a iné modelovacie materiály)

Manipulácia s modelovacími materiálmi: miesenie, stláčanie, šúľanie, ťapkanie, vyťahovanie, gúľanie.

Modelovanie gule medzi dlaňami krúživým pohybom rúk, medzi dlaňou a podložkou krúživým pohybom rúk. Postupne uplatňovať schopnosť splošťovať guľu.

Ohýbanie okrajov placky, vytváranie jednoduchých predmetov (miska, tanier).

Váľanie valčeka medzi dlaňami, medzi dlaňou a podložkou priamymi pohybmi rúk, spracovanie valčeka rovnomerným tlakom rúk.

Vyštipovanie malých kúskov z plastelíny.

PROCES

Námety žiakom vyberáme na základe zážitkov zo spoločných vychádzok a spoločnej činnosti. Žiaci môžu modelovať aj na pieskovisku a pieskovom stole. Na rozvinutie grafického pohybu využívame voľné kreslenie (vertikálne a horizontálne čiary, oblúky, kruhy). Postupne učíme žiakov odpútať sa od umiestňovania kresby len na spodnom okraji papier a umiestňovať kresbu na celej ploche papiera.

STRATÉGIE VYUČOVANIA

Prevalu používaných metód tvoria:

- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, motivačná demonštrácia, pochvala, povzbudenie)
- slovné metódy (rozprávanie, dialóg o ilustrácii a umeleckom diele, opis, vysvetľovanie, rozhovor)
- metódy sprostredkovaného prenosu poznatkov (demonštračné metódy, pozorovanie manipulácia s predmetmi)
- metódy samostatnej práce a individuálneho prístupu pri samostatnej práci
- emocionálne pozorovanie
- hra s farbou ako metóda
- metódy opakovania a precvičovania vedomostí.

Z organizačných foriem sa sústreďujeme na frontálnu, skupinovú (v podobe didaktických hier) a individuálnu prácu so žiakmi, vyučovacia jednotka realizovaná v triede, počítačovej učebni, na školskom dvore, vychádzka, exkurzia, návšteva galérie.

UČEBNÉ ZDROJE

Omaľovánky, IKT technika, hračky, modely, CD, DVD, obrázkové systémy, piktogramy.

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie a klasifikácia žiakov je vykonávaná v zmysle Metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

Žiak sa v procese výchovy a vzdelávania hodnotí priebežne a celkovo. Učiteľ slovne hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony. Slovné hodnotenie musí obsahovať slovný popis práce a výsledok činnosti žiaka. Spôsob hodnotenia (pečiatka, obrázok, piktogram) si učiteľ zvolí sám. Učiteľ hodnotením motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Ciele predmetu zdravotná telesná výchova pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia sú zamerané na dosiahnutie optimálneho telesného a pohybového rozvoja žiakov, vypestovanie pozitívneho vzťahu k pohybu, cvičeniu a športu v rámci ich možností a schopností. S rozvíjaním pohybovej aktivity úzko súvisí rozvoj poznávacej činnosti, nakoľko pri pohybových aktivitách pôsobíme aj na rozvoj psychických funkcií – na vnímanie, pozornosť, pamäť, myslenie, fantáziu a reč.

Po určení motorickej a senzomotorickej vývinovej úrovne žiaka sa treba zamerať na utváranie účelových pohybových zručností, kompenzáciu motorických nedostatkov, elimináciu nevhodných motorických prejavov a pohybových stereotypií a tiež na rozvoj komunikačných schopností, s pozitívnym dopadom - okrem rozvoja motoriky a pohybových schopností - aj na jeho percepciu, kognitívne a sociálne funkcie.

Výchovno-vzdelávacie ciele telesnej výchovy pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia vychádzajú zo všeobecne stanovených cieľov telesnej výchovy ako vyučovacieho predmetu vo výchovno-vzdelávacom procese, pričom je potrebné ich prispôbiť a doplniť na základe nutnosti zohľadnenia špecifik vývinu a prejavov žiakov s touto diagnózou:

- rozvoj telesnej schémy žiaka,
- zvýšenie fyzickej zdatnosti a kondície žiaka,
- zlepšenie senzomotorických schopností,
- zvýšenie úrovne základných pohybových schopností,
- rozvoj cielených a koordinovaných pohybov s dôrazom na meniace sa prostredie a meniace sa aktivity,
- rozvoj prijateľných foriem pohybových aktivít,
- osvojenie a upevnenie hygienických návykov,
- rozvoj verbálnych schopností,
- funkčne využívať komunikačné prostriedky vo vzťahu k telovýchovným aktivitám,
- dodržiavať stanovené pravidlá pri fyzickej aktivite,
- dodržiavať poradie v skupine,
- uplatňovať sebakontrolu pri pohybovej aktivite,
- zvládať účasť na hrových aktivitách s výmenou rolí,
- vedieť sa prispôbiť požiadavkám skupiny,
- uplatňovať napodobňovanie pri spoločných pohybových aktivitách,
- uvedomovať si jednotlivé časti svojho tela vo vzťahu k riadenému pohybu,
- vnímať smer v súvislosti s pohybom a orientáciou v priestore (hore, dolu, dopredu, dozadu, vpravo, vľavo...),
- rozvoj hrubej aj jemnej motoriky,
- rozvoj pohybovej koordinácie,
- rozvoj koordinácie oko - ruka,
- rozvoj pozornosti,
- rozvoj priestorovej a časovo-sledovej pamäti,
- rozvoj kreativity a improvizácie,
- rozvoj schopnosti generalizovať.

Uvedené ciele sa dosahujú prostredníctvom telovýchovných aktivít patriacich do nasledujúcich tematických celkov:

- poznatky z telesnej kultúry, terminológia (druhy športov, cvikov, pohybov a polôh tela a častí tela pri telovýchovných činnostiach, častí tela, pomenovanie telocvičného náradia, náčinia a používaných pomôcok, atď.),
- základy poradových cvičení (povely poradových cvičení),
- prípravné, kondičné, koordinačné, kompenzačné, uvoľňovacie, vytrvalostné, obratnostné, relaxačné cvičenia,
- pohybové hry,
- rytmické hry a základy tanca,
- základy atletiky,
- turistika, resp. aj plávanie.

Na telesnej výchove sa využíva štandardné telocvičné náčinie a náradie a ďalšie vhodné pomôcky. Odporúčaná je lavička, švédka debna, rebriny, trampolína, molitanové podložky, lopty, plastové obruče, kolky, farebná lepiaca páska, farebné fólie a rôzne ďalšie telocvičné náradie.

C I E L E

- aktívna spolupráca pri vykonávaní hygienických úkonov v súvislosti s telovýchovnými aktivitami,
- vytváranie sebakontroly,
- učenie prijímania pravidiel,
- učenie prispôbiť sa požiadavkám skupiny,
- učenie poradovosti,
- uvedomenie si vlastného tela,
- vykonávanie aktivít napodobňovaním.

O B S A H

Riekanky a detské piesne spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít.

Hry: rolové, kontaktné.

Chôdza: zdokonaľovanie vzpriamenej chôdze so vzpriameným držaním tela a so správnym postavením hlavy. Posilňovanie chodidla cvičením chôdze naboso.

Chôdza bez pomoci daným smerom.

Nosenie a ťahanie hračky počas chôdze.

Chôdza hore a dolu po schodoch.

Pochodovanie po vizualizovanej trase.

Vystupovanie po mierne šikmej ploche a po zvýšenej rovine.

Prekračovanie čiar pri chôdzi.

Lezenie: ľubovoľným smerom dopredu, lezenie po vizualizovanej trase.

Podliezanie prekážok. Preliezanie nízkej prekážky.

Lezenie po mierne šikmej ploche.

Beh: zdokonaľovanie tichého našľapovania pri behu.

Beh v skupinke za učiteľom, zmeny smeru behu.

Beh vo voľnom útvare s vyhýbaním sa prekážkam.

Beh k stanovenej méte.

Nácvik vybehnutia na dohovorený signál.

Kolektívne hry spojené s chôdzou a behom.

Skoky: poskoky znožmo na mieste, z miesta, s otočením.

Skok cez čiaru.

Poskoky v podrepe s perovaním a koordinovanými prípravnými pohybmi paží.

Preskakovanie nízkej prekážky z miesta.

Hádzanie a chytanie: nácvik chytania lopty gúľajúcej sa po zemi.

Kotúľanie lopty daným smerom k učiteľovi, kotúľanie lopty po šikmej ploche.

Nácvik chytania lopty hodenej učiteľom.

Hádzanie lopty do terča a na cieľ.

Prehadzovanie ľahkých predmetov (papierové gule, lastovičky, penové loptičky) ponad vysokú prekážku.

Kolektívne hry s využitím lopty: gúľanie, podávanie, chytanie.

Sezónne činnosti:

V zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, kĺzanie na snehu, na ľade, sánkovanie na miernom svahu.

V jarnom a letnom období turistika.

PROCES

Účinnou metódou osvojovania pohybových úkonov žiaka je imitácia pohybov učiteľa. Počas hodiny sa snažíme zabezpečiť dostatočnú a rozmanitú pohybovú aktivitu žiaka a plynulé striedanie fázy jednoduchej telesnej záťaže a fázy odpočinku. Zohľadňujeme individuálne možnosti žiakov. Prostredníctvom skokov rozvíjame odvahu žiakov. Pomáhame prekonávať strach z jazdy na sánkach.

STRATÉGIE VYUČOVANIA

Metódy využívané počas hodín telesnej výchovy:

- metódy sprostredkovaného prenosu poznatkov (demonštračné metódy, pozorovanie, ukážka)
- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, motivačná demonštrácia, pochvala, povzbudenie a kritika)
- slovné metódy (vysvetľovanie, popis)
- metódy rozvoja pohybových schopností
- hra ako metóda
- zdravotné cvičenia
- metódy opakovania a precvičovania zručností.

Z organizačných foriem sa sústreďujeme na frontálnu, skupinovú a individuálnu prácu so žiakmi a to aj v rámci záujmových útvarov či športových súťažiach. Hodiny realizujeme v cvičebni školy, na školskom ihrisku, v okolí školy, v prírode a iných športoviskách.

UČEBNÉ ZDROJE

Obrázkové a obrazové systémy, telocvičné zoskupenia, audionahrávky, športoviská.

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie a klasifikácia žiakov je vykonávaná v zmysle Metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

Žiak sa v procese výchovy a vzdelávania hodnotí priebežne a celkovo. Učiteľ slovne hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony. Slovné hodnotenie musí obsahovať slovný popis práce a výsledok činnosti žiaka. Spôsob hodnotenia (pečiatka, obrázok, piktogram) si učiteľ zvolí sám. Učiteľ hodnotením motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky.